

Harmonisatie tarieven sport

onderzoeksrapport

gemeente Groningen

Datum

17 november 2020

Referentie

1981RV

In opdracht van

gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Harmonisatie sporttarieven	3
1.2	Reikwijdte	3
1.3	Kaders en uitgangspunten	4
1.4	Werkwijze, proces	4
Hoofdstuk 2	Situatie vóór de herindeling	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Binnensporttarieven	5
2.3	Buitensporttarieven	6
Hoofdstuk 3	Tarifering: een aftrap	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Kostprijs	12
3.3	Huur per lid	15
3.4	Contributie sporter	16
3.5	Benchmark	19
3.6	Andere verschillen tussen binnen- en buitensport	23
3.7	Hanteren jeugd- en seniortarief	24
3.8	Standaardtarief en verenigingstarief	25
Hoofdstuk 4	Analyse binnensport	26
4.1	Inleiding	26
4.2	Tarieven en varianten gymzalen	26
4.3	Tarieven en varianten sporthallen	28
4.4	Consequenties voor verenigingen	30
4.5	Sturen met tarieven	31
Hoofdstuk 5	Analyse buitensport	32
5.1	Inleiding	32
5.2	Variant 1 Gronings tariefstelsel	33
5.3	Variant 2 Vast tarief per veld	34
5.4	Variant 3 Uurtarief op basis van normbehoefte	36
5.5	Voor- en nadelen varianten voetbal	37
5.6	Harmonisatie hockey	39
Hoofdstuk 6	Stapeleffecten	40
Hoofdstuk 7	Samenvatting & voorstellen harmonisatie	43
Bijlage 1	Overzicht 3 varianten voetbal	i
Bijlage 2	Normberekening kostprijs binnensport	ii
Bijlage 3	Normberekening kostprijs voetbalvelden	iii

1.1 Harmonisatie sporttarieven

Sinds 1 januari 2019 zijn de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer opgegaan in de nieuwe gemeente Groningen. De voormalige gemeenten voeren een eigen tarievenbeleid voor de verhuur van buiten- en binnensportaccommodaties. Vanuit de organisatie ligt er de opdracht om deze tarieven te harmoniseren richting een nieuw tariefstelsel voor binnen- en buitensport voor de nieuwe gemeente Groningen. Deze harmonisering van bovengenoemde tarieven vindt budgetneutraal plaats, wel dient hierin rekening te worden gehouden met de bezuinigingstaakstelling die per juli 2021 in werking gaat zie hiervoor ook paragraaf 1.3.

1.2 Reikwijdte

Bij harmonisatie van sporttarieven gaat het niet alleen om de hoogte van het tarief. Er zijn binnen de sporttarieven verschillen in de systematiek tussen de drie voormalige gemeenten. Zo hanteert de voormalige gemeente Groningen in de buitensport een tarief op basis van verwacht gebruik, terwijl in Haren en Ten Boer een vast tarief per seizoen wordt gehanteerd. Ook zijn er verschillen in verantwoordelijkheden tussen de voormalige gemeenten. Met name in de buitensport hadden de drie gemeente hierin eigen beleid. Krijgt een vereniging bij de veldhuur wel of geen kleedkamers? Wat wordt verwacht van een vereniging ten aanzien van zelfwerkzaamheid? Hoe is het beleid ten aanzien van veldverlichting (van wie zijn de lichtmasten)?

De harmonisatie van de sporttarieven gebeurt in eerste instantie voor de binnen- en buitensportaccommodaties. In de drie gemeenten zijn diverse zwembaden, echter de zwembaden in Haren en Ten Boer zijn verzelfstandigd. Afspraken over tarieven en met name tariefstijging zijn contractueel met de stichtingen vastgelegd. Dit zijn private overeenkomsten. De zwembadtarieven vallen daarom buiten de scope van dit project. Dit geldt ook voor de ijsbanen, tennisbanen, de Valreep, Spicastraat, zaal naast sporthal de Brug en skeelerbaan Ten Boer. Mocht er echter besloten worden om de tariefstructuur van junior en senior tarief aan te passen, dan kan er alsnog naar de zwem- en ijsstarieven gekeken worden. Deze tarieven werken ook met deze indeling.

1.3 Kaders en uitgangspunten

De uitgangspunten vormen een belangrijk onderdeel bij de harmonisatie, ze vormen de kaders en spelregels. We hebben een aantal uitgangspunten samengevat uit de beschikbare informatie.

- Het nieuwe stelsel is transparant en zo eenvoudig mogelijk uit te voeren.
- De nieuwe tarieven zijn afgestemd op de grotere gemeenten. Het nieuwe stelsel houdt aandacht voor de dorpen Ten Boer en Haren.
- Harmonisatie vindt budgetneutraal plaats (dus uitgaande van de huidige huurbaten), behoudens eventuele bezuinigingsbesluiten. Rekening moet worden gehouden met een bezuiniging door de afschaffing van het oefenveld tarief vanaf juli 2021. Deze taakstellende bezuiniging bedraagt € 190.000.¹
- De continuïteit van de verenigingen mag door het nieuwe tarievenstelsel niet in gevaar worden gebracht (ervan uitgaande dat de verenigingen voor harmonisatie ook levensvatbaar zijn).
- Het nieuwe tariefstelsel moet worden vastgesteld voor 31-3-2021. Dat wil niet zeggen dat vanaf die datum de nieuwe tarieven volledig gelden. De gemeente kan een fasering toepassen, zodat gebruikers de tijd hebben om hun exploitatieopzet aan te passen aan de nieuwe tarieven.

Voor besluitvorming is het noodzakelijk dat er zicht is op wat de gevolgen zijn van de verschillende voorstellen, niet alleen generiek, maar ook per gebruiker. Vandaar dat in het rapport verschillende varianten worden gepresenteerd, zodat de raad keuzes kan maken. Per variant geven we argumenten (voor en tegen) en de beheersing van risico's.

1.4 Werkwijze, proces

Voor de uitvoering van het project is een klankbordgroep (expertgroep) geformeerd met vertegenwoordigers van Adviescommissie voor de Sport en de Sportkoepel. De rol van de klankbordgroep bestaat uit het meedenken en reageren op tussenrapportages. Beide organisaties zijn niet verantwoordelijk voor de voorstellen.

De sportverenigingen en overige gebruikers zijn via een nieuwsbrief in april geïnformeerd over de opdracht om de tarieven te harmoniseren. Verenigingen zijn in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen of aandachtspunten mee te geven. Drie verenigingen hebben van die gelegenheid gebruik gemaakt. Dat leverde onder meer de volgende aandachtspunten en vragen op:

- zorg dat tarieven stijgen, wens dat tarieven niet omhoog gaan
- handhaven van senior- en jeugd tarief (voor verenigingen met jeugd)
- het anders inzetten van de 10% regeling voor grotere verenigingen.

Daarnaast zijn opmerkingen gemaakt en wensen uitgesproken die betrekking hebben op inroosting in een bepaalde accommodatie of gebruiksvoorwaarden (annuleringstermijn).

Bij de voortgang van het project zijn verschillende varianten voor harmonisatie ontwikkeld. Deze varianten zijn in verschillende bijeenkomsten besproken met verenigingen en andere gebruikers.

---

¹ In het amendement Zachte landing voor Sporttarieven Veldsport wordt uitgegaan van € 180.000. Na herberekening blijkt met het afschaffen van de trainingsveld-korting een bedrag te zijn gemoeid van € 190.000.

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 2 beschrijft de situatie voor de herindeling. Paragraaf 2.2 behandelt de binnensporttarieven en paragraaf 2.3 de buitensporttarieven.

2.2 Binnensporttarieven

Alle drie de gemeenten verhuren de sportaccommodaties per uur. De hoogte van de tarieven verschilt, maar verder is de binnensport redelijk overzichtelijk, omdat een tarief per uur de basis vormt en de verantwoordelijkheden overzichtelijk zijn en gelijk. Het enige verschil is dat sommige binnensportaccommodaties private exploitaties zijn, waarbij de voormalige gemeente afzonderlijke afspraken heeft gemaakt over een exploitatiebijdrage en de tariefstelling. Het aanpassen van dergelijke overeenkomsten is een kwestie van nadere uitwerking met de exploitant.

Bij de binnensport huurt een gebruiker alleen een sporthal of gymzaal en er is hier geen sprake van zelfwerkzaamheid, zoals van toepassing in de buitensport.

Het is gebruikelijk dat gemeenten verschillende gebruikersgroepen hanteren bij tarieven. De verenigingen (en non-profit gebruikers) zijn vaak een gebruikersgroep en voor commerciële gebruikers gelden weer andere tarieven.

Gymzaal-tarieven

Groningen hanteert verschillende tarieven voor jeugd en senior-gebruik. Het jeugdtarief in Groningen voor een gymzaal is vergelijkbaar met het uniforme tarief in Haren en het seniortarief in Ten Boer. Het seniortarief in Groningen is voor een gymzaal duidelijk hoger dan in Haren en Ten Boer.

Ten Boer heeft 2 gymzalen. Het tarief voor de gymzaal bij de Tiggelhal is € 10,45 per uur. De gymzaal in Garmerwolde is kleiner dan een reguliere gymzaal (namelijk 12x18 in plaats van 12x21) en heeft een afzonderlijk lager tarief (in 2019/2020 € 8,28 voor senioren en € 5,28 voor jeugd).

Haren kent één tarief voor een gymzaal, namelijk € 8,40 per uur en dat is vergelijkbaar met het seniortarief van de gymzaal bij de Tiggelhal.

Sporthal-tarieven

In Groningen ligt het sporthaltarief voor jeugdgebruik met € 20,32 duidelijk onder het tarief in Haren en Ten Boer. Daarentegen is het seniortarief € 40,65 in Groningen weer veel hoger dan het sporthaltarief in Haren en Ten Boer. In de voormalige gemeente Ten Boer is één sporthal, De Tiggelhal (zowel sporthal als gymzaal). De Tiggelhal wordt niet door de gemeente geëxploiteerd. Het tarief voor de Tiggelhal bedraagt € 31,45 per uur voor verenigingen uit de gemeente Groningen (Groningen, Haren en Ten Boer). Voor 1/3 hal is het tarief € 10,45 per uur. Haren hanteert ook één uurtarief, namelijk € 31,65 en dus vergelijkbaar met Ten Boer.

Tabel 2.1 Binnensport-tarieven 2019/2020, exclusief 10% regeling

	Groningen	Groningen	Haren	Ten Boer	
	senior	jeugd		senior	jeugd
gymzaal	€ 17,78	€ 8,89	€ 8,40 ²	€ 8,28 ³	€ 5,28
gymzaal				€ 10,45	€ 10,45
sporthal	€ 40,65	€ 20,32	€ 31,65	€ 31,45	€ 31,45

10% regeling

Voor grotere gebruikers geldt een toeslag op het tarief; dus een verhoging. Die toeslag wordt aangeduid als de 10% regeling. Die 10% betekent niet een tariefsverhoging met 10%. In het verleden lagen de tarieven hoger en werd tegelijk subsidie verleend. Met een eerdere concern-brede bezuiniging zijn verenigingen die meer dan € 10.000 subsidie ontvingen, met 10% gekort op hun subsidie. Later is besloten om te stoppen met het rondpompen van geld en zijn de subsidies op de huurtarieven afgeschaft en tarieven evenredig verlaagd. Om bij het afschaffen van de subsidies en het verlagen van de tarieven budgetneutraal uit te komen, is de toeslag voor grotere gebruikers gebleven. De grotere verenigingen betalen nu een toeslag die berekend wordt op basis van 10% van het fictief subsidiebedrag. De toeslag (de 10% regeling) betekent in de praktijk voor grotere verenigingen een verhoging van het tarief van circa 12% tot 15%. Bij verenigingen met veel jeugdleden gaat de toeslag meer richting 15%.

2.3 Buitensporttarieven

2.3.1 Inleiding

Bij de buitensport zijn de verschillen tussen de drie gemeenten veel groter dan bij de binnensport. Bij de buitensport zijn er landelijk verschillende stelsels voor een tarief: er zijn gemeenten die kiezen voor een vast tarief per veld per seizoen en er zijn gemeenten die de kosten in rekening brengen van het gebruik (een uur of dagtarief). Dit zorgt tussen Groningen (uurbasis) en Haren en Ten Boer (seizoenbasis) voor het eerste verschil. Maar er zijn nog veel meer verschillen. In deze paragraaf gaan we daar nader op in. In hoofdstuk 3.5 wordt verder ingegaan op de benchmark. Bij de buitensport beschrijven we de situatie voor voetbal, rugby, American Football en hockey. Rugby en american football gebruiken velden ter grootte van een voetbalveld. Haren en Ten Boer hebben geen accommodaties voor korfbal en honk- en softbal. Haren heeft wel een atletiekaccommodatie, maar dit is geen 400 meter baan, zoals in Groningen. Bij een overgang naar een nieuw tarievenstelsel worden deze sporten wel meegenomen in de harmonisatie.

2.3.2 Voetbal

Situatie Groningen⁴

Tarief op basis van verwacht gebruik

Groningen hanteert niet een vaste prijs voor een voetbalveld per seizoen. De huur, het seizoenstarief genoemd, wordt bepaald op basis van het gebruik voor wedstrijden en trainingen. De vereniging geeft zelf voor

² Gymzalen De Meet en De Groenberg.

³ Gymzaal Garmerwolde.

⁴ De huurberekening voor voetbal in Groningen geldt ook voor rugby en American football verenigingen.

aanvang van het seizoen, het aantal teams op dat wedstrijden speelt. Bij de wedstrijden maakt de gemeente onderscheidt naar twee niveaus: categorie A zijn standaardteams en teams die hoger spelen (meer prestatief) en categorie B zijn alle andere teams (meer breedtesport). Voor categorie A teams is het aantal thuiswedstrijden per jaar waar de gemeente van uit gaat hoger (namelijk 15) dan het aantal thuiswedstrijden voor categorie B teams (12 thuiswedstrijden).

De vereniging geeft ook het aantal benodigde trainingsuren per week op. De regeling in Groningen gaat uit van 43 of 46 trainingsweken. Dat is lang, want de KNVB en de VNG hebben in 2012 gezamenlijk een rekenmodel ontwikkeld, waarbij ze uitgaan van 40 weken training per seizoen.

Groningen hanteert voor trainingen en wedstrijden een jeugd- en seniortarief. Het jeugdtarief is de helft van het seniortarief. In 2019/2020 was het uurtarief voor een voetbal wedstrijd veld € 20,94 voor senioren en € 10,47 voor jeugd gebruik. Het tarief voor een kunstgrasveld is even hoog als het tarief voor een natuurgrasveld. Voor trainingen is het tarief ca de helft van het wedstrijd tarief (ongeacht natuurgras of kunstgras). Daarnaast geeft Groningen 2,5% korting op het tarief, als compensatie voor het niet kunnen gebruiken van velden door weersomstandigheden. Op basis van de aan het begin van het seizoen opgegeven aantal teams, volgt dus een seizoenstarief. Naast het seizoenstarief betalen sportverenigingen extra voor het gebruik voor bijvoorbeeld toernooien en bekerwedstrijden. Dit dient apart aangevraagd te worden. Deze huurberekening geldt ook voor rugby en American football verenigingen.

De 10% regeling, zoals we die hebben beschreven bij de binnensport, geldt ook voor de buitensport. Grotere verenigingen, waarbij het fictieve subsidiebedrag groter is dan € 10.000, krijgen een toeslag op het tarief van 10% van het fictieve subsidiebedrag. Zoals uit tabel 2.2 blijkt, is het effect een tariefstijging van 7% tot 14%.

Tabel 2.2 Voorbeeld van effect 10% regeling bij buitensport seizoen 2019/2020

	huur inclusief 2,5% korting	fictieve subsidie	10% regeling	huur inclusief 10% regeling	tariefsverhoging door 10% regeling
Sc Stadspark	€ 14.928	€ 10.703	€ 1.070	€ 15.998	7%
vv Helpman	€ 20.889	€ 25.159	€ 2.516	€ 23.404	12%
GVAV Rapiditas	€ 22.882	€ 32.102	€ 3.210	€ 26.093	14%
Velocitas 1897	€ 12.072	€ 16.717	€ 1.672	€ 13.744	14%

Kleedkamers

Het tarief in Groningen voor de velden is inclusief het gebruik van 2 kleedkamers. Indien een vereniging zelf kleedkamers in eigendom heeft, ontvangt de vereniging een ingebruikgevingsvergoeding (IGV) kleedkamers. Op basis van de IGV regels wordt berekend voor hoeveel kleedkamers een vereniging een ingebruikgevingsvergoeding krijgt van €2.250,- per kleedkamer.⁵ Daarnaast ontvangen verenigingen (ongeacht eigenaarschap) in het geval van medegebruik door scholen, een schoonmaakvergoeding gebruik door derden (SGD). Incidenteel bedraagt deze vergoeding €20,60 per keer met een maximum van 3 vergoedingen per week.

---

5 Verenigingen die in pandige gemeentelijke kleedkamers overnemen bij het verlenen van recht van opstal, ontvangen gedurende 10 jaar € 810 per kleedkamer. Deze regeling geldt voor situaties waarin de panden niet te splitsen zijn in kantine en kleedkamergebouw. Na 10 jaar gaan ze over op de reguliere vergoeding en ontvangen ze ook € 2250 per kleedkamer. Of wanneer de vereniging een investering doet van minimaal € 15.000,- in de kleedkamers heeft zij direct daarna recht op de reguliere vergoeding.

Structureel bedraagt deze vergoeding € 61,80 per week per veld. Scholen moeten het gebruik van sportvelden apart aanvragen bij de gemeente/verhuur.

De Groningse tarieven voor de huur van een voetbalveld, met een verschil tussen jeugd en senioren, met gehalveerde tarieven voor trainingen, met nog een nuance voor prestatieve teams, met een algemene korting van 2,5% en een toeslag voor grotere verenigingen die in de praktijk 7% tot 14% kan bedragen (en die wordt aangeduid als de 10% regeling) en waarbij extra wedstrijdgebruik bij toernooien e.d. apart moet worden afgerekend, dat maakt de Groningse regeling bewerkelijk qua uitvoering en gevoelig voor fouten.

Veldverlichting

In Groningen heeft de gemeente de velden voorzien van led-verlichting en de gemeente draagt zorg voor de aanschaf en onderhoud van de veldverlichting inclusief de lichtmasten (energie is des gebruiker).

Situatie Haren

Vast tarief per veld

In Haren betalen de vereniging een vast bedrag per veld. In 2018/2019 was dat € 1.252 per voetbalveld, hetgeen landelijk gezien er laag is. Er is dus niet – zoals in Groningen - een tarief gebaseerd op het aantal uur verwacht gebruik.

Kleedkamers

In Haren (vv Haren, vv Gorecht en vv Glimmen) is het veldtarief inclusief kleedkamergebruik. De kleedkamers zijn bij de Harense voetbalverenigingen, eigendom van de gemeente. De lasten voor onderhoud komen voor rekening van de gemeente. Het tarief van € 1.252 geldt zowel voor een natuurgrasveld als een kunstgrasveld.

Veldverlichting

In Haren is veldverlichting de verantwoordelijkheid van de verhuurder (gemeente). Sportpark de Koepel is nog niet voorzien van led-armaturen, zoals in Groningen. Op het sportpark in Glimmen is één veld voorzien van LED verlichting.

Situatie Ten Boer

Vast tarief per veld

In Ten Boer rekent de gemeente ook met een vast jaartarief per veld. In Ten Boer was het tarief € 1.784 per veld in 2019 en in 2020 geldt een tarief van € 1.828 (+2,5%). Het tarief van € 1.828 is voor zowel een natuurgrasveld als een kunstgrasveld.

Kleedkamers

Ten aanzien van de kleedkamers heeft Ten Boer twee varianten.

GEO heeft een recht van opstal voor zowel de kantine als de kleedkamers en Omlandia is eigenaar van het clubgebouw inclusief kleedkamers en de grond waarop de opstallen gevestigd zijn. Voor het onderhoud van de accommodaties krijgen GEO en Omlandia jaarlijks een bijdrage van de gemeente van respectievelijk €2.103,- en €2.540,-. Deze vergoedingen liggen lager dan de vergoedingen in Groningen.

In Woltersum en Ten Post worden de kleedkamers door de besturen van de dorpshuizen aan de voetbalverenigingen ter beschikking gesteld. Deze stichtingen krijgen in totaal een vergoeding van €900,-. De kleedkamers worden het meest gebruikt door de voetbalverenigingen.

Veldverlichting

In Woltersum geldt dat de veldverlichting voor rekening van de gemeente komt. Bij de overige verenigingen in Ten Boer is de veldverlichting voor rekening van de verenigingen. De verenigingen GEO en Omlandia hebben de afgelopen jaren, zelf met behulp van externe subsidies, geïnvesteerd in LED verlichting.

In onderstaande tabel wordt de huidige situatie qua veldhuur, kleedkamers en veldverlichting in Groningen, Haren en Ten Boer in een overzicht weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht buitensport, voetbal 2019/2020

2019/2020	Groningen	Haren	Ten Boer
veldhuur	<p>op uurbasis obv gebruik wedstrijdgebruik senior uurtarief: € 20,94 jeugd uurtarief: € 10,47</p> <p>trainingsgebruik senior uurtarief: € 9,53 jeugd uurtarief: € 4,76</p> <p>geen onderscheid kunstgras-natuurgras alle gebruikers 2,5% korting toeslag grotere clubs (10% regeling) komt neer op tariefsverhoging van ca 7%-14%</p>	<p>vast bedrag per veld per seizoen € 1.283,30/veld in 2019/2020.</p> <p>geen onderscheid kunstgras-natuurgras</p>	<p>vast bedrag per veld per kalenderjaar, € 1784 in 2019 en € 1.828/veld in 2020 (+2,5%).</p> <p>GEO betaalt € 1000 aan de kerkvoogdij voor de ondergrond van het kunstgrasveld en de gemeente vergoedt daarvan € 500.</p> <p>geen onderscheid kunstgras-natuurgras</p>
kleedkamers	<p>2 kleedkamers per veld inbegrepen bij veldhuur</p> <p>verenigingen met eigen kleedkamers ontvangen vergoeding a € 2.250 per kk per jaar.</p> <p>gemeente geeft schoonmaakvergoeding bij onderwijsgebruik €20,60 per keer en max €61,80 per week per veld.</p>	<p>kleedkamers inbegrepen bij veldhuur</p>	<p>Bij Woltersum en TEO gebruik kleedkamers dorpshuis. Stichtingen dorpshuis ontvangen voor voetbalgebruik in totaal € 900,-.</p> <p>Bij Omlandia en GEO kleedkamers van vereniging. Omlandia en GEO ontvangen vergoeding onderhoud kleedkamers, maar duidelijk lager dan in Groningen (GEO € 2.103 totaal en Omlandia € 2.540 totaal).</p>
veld-verlichting (niet de energie-	<p>inbegrepen bij veldhuur, wel led-verlichting</p>	<p>inbegrepen bij veldhuur, geen led</p>	<p>Alleen Woltersum van gemeente. Bij GEO, TEO en Omlandia verlichting van vereniging. GEO en Omlandia zelf geïnvesteerd in LED verlichting.</p>

kosten)			De gemeente Ten Boer heeft in het verleden 16.000 euro bijgedragen. De verenigingen hebben 29.000 bijgedragen. Deels door externe financiering door fondsen.
doelnetten- /hoekvlaggen	via gemeente, de verenigingen zijn verantwoordelijk voor doelnetten. Alleen als er medegebruik is door het onderwijs bekostigd de gemeente eens in de drie jaren nieuwe doelnetten	verenigingen zijn verantwoordelijk voor vervanging	verenigingen ontvangen samen € 800 per jaar
dagelijks onderhoud	volgens afspraken in huur- of gebruiksovereenkomst	volgens afspraken in huur- of gebruiksovereenkomst	verenigingen doen meer werkzaamheden dan in Haren en Groningen. Vertegenwoordigt een waarde van ca € 1.000 per veld.

Overige vergoedingen

In Ten Boer kregen de verenigingen ook nog een kleine jaarlijkse vergoeding per veld (ca.100 euro per veld) voor de aanschaf van hoekvlaggen, doelnetten en andere benodigdheden. Voor het onderhoud gebouw en deze zaken is er in de gemeentelijke begroting een budget ad € 7.500,- opgenomen.

Algemene beeld voetbal

De voormalige gemeente Groningen hanteert een tarief op basis van te verwachten gebruiksuren en het is een vrij ingewikkeld systeem. In Haren en Ten Boer werkt men met een vast tarief per veld (ongeacht het gebruik). De Groningse verenigingen betalen (per lid) meer dan de verenigingen in de andere twee gemeenten. De verenigingen in Haren betalen verreweg het minst. Ook de verenigingen in Ten Boer zijn in de huidige situatie goedkoper uit (zie tabel 2.4). De verenigingen in Ten Boer hebben meer verantwoordelijkheden ten aanzien van het onderhoud en beheer van de velden ten opzichte van de andere verenigingen. Deze werkzaamheden kosten de gemeente dus ook minder. Ook de vergoeding voor kleedkamers is in Ten Boer beduidend lager dan in Groningen. Dit verklaart deels het verschil in tariefhoogte. Dit wordt in de volgende tabel met een voorbeeld van voetbal weergegeven:

Tabel 2.4 Voorbeeld verschil in huur en huur per lid

Vereniging	Gemeente	Huurinkomsten	Huur per lid
Blauw Geel	Groningen	€ 4.436,07	€ 36,66
Lycurgus	Groningen	€ 29.206,36	€ 29,00
Omlandia	Ten Boer	€ 6.398,87	€ 12,80
vv Glimmen	Haren	€ 3.849,90	€ 10,78

2.3.3 Hockey

Situatie in Groningen

De gemeente Groningen kent één grote hockeyvereniging, namelijk GHBS. GHBS is een vereniging met ca. 1600 leden en traint en speelt de wedstrijden op sportpark Corpus Den Hoorn. Hier beschikken ze nu over vier velden en binnenkort over een vijfde veld. De huur voor GHBS wordt bepaald op basis van het aantal teams. In 2019/2020 was de huuropbrengst van GHBS € 60.700 exclusief upgrade en beregening. GHBS betaalt daarnaast jaarlijks voor de upgrade van een semiwaterveld naar een waterveld een bedrag van € 15.000,-. Daar komt nog een bijdrage van € 5.000,- voor het onderhoud van de beregeninginstallatie bovenop. Totaal betaalt GHBS dus € 20.000,- boven op de huur. Het onderhoud aan de vier velden bij GHBS is volledig voor rekening van de gemeente.

Situatie in Haren

Haren kent ook één grote hockeyvereniging, GHHC. GHHC speelt op sportpark Het Harener Holt. Deze vereniging heeft ca. 1.300 leden en heeft de beschikking over vier velden. De velden worden, uitgezonderd het gebruik door het onderwijs, uitsluitend door GHHC gebruikt. In Haren is met GHHC een afspraak gemaakt over een vast bedrag per jaar dat aan huur wordt betaald. GHHC betaalde in 2019 € 17.400,-. De huur bij GHHC is dus veel lager, maar GHHC is meer verantwoordelijk voor dagelijks onderhoud.

Algemeen beeld hockey

Het grootste verschil tussen de hockeyverenigingen van Groningen en Haren is dat GHBS gefactureerd is op een aantal teams, terwijl GHHC wordt gefactureerd op een overeengekomen vast bedrag per jaar. Dit betekent dat de huurinkomsten van GHBS meegroeien met de groei in ledenaantallen, terwijl die van GHHC gelijk blijven ongeacht de groei (en daarmee ongeacht het veldgebruik). Daarnaast betaalt GHBS beduidend meer aan huur dan GHHC. GHHC daarentegen doet zelf veel aan het dagelijks onderhoud.

3.1 Inleiding

Bij het vaststellen van huurtarieven van sportaccommodaties zijn verschillende benaderingen mogelijk. Het is mogelijk om te kijken naar

- de kostprijs van de accommodatie;
- de huur per lid of per sporter;
- de bijdrage van de sporter zelf (de contributie);
- de huur in vergelijkbare gemeenten;
- andere verschillen binnen- en buitensport;
- hanteren jeugd- en seniortarief

Dit hoofdstuk belicht diverse invalshoeken die relevant zijn bij het harmoniseren van tarieven. Een combinatie van diverse benaderingen is ook mogelijk. In hoofdstuk 4 en 5 bekijken we concreet de mogelijkheden.

3.2 Kostprijs

3.2.1 Inleiding

Een manier om een huur of gebruikerstarief vast te stellen is een tarief op basis van de kostprijs. Het gaat niet om een kostendekkend tarief, maar om een bepaald percentage van de kostprijs. De kostprijs is op zich ook relevant om een (minimaal) tarief te bepalen voor commercieel gebruik (Wet Markt en Overheid). Bij het bepalen van de kostprijs is het niet ongebruikelijk om een kostprijs te hanteren op basis van ervaringscijfers en kengetallen (een normberekening). Het hanteren van de eigen exploitatiebegroting is namelijk minder geschikt omdat in het verleden lang niet altijd alle kosten zijn geactiveerd en/of op accommodatieniveau worden doorberekend. Soms is sprake van een accommodatie met een hogere rentepercentage en bij een andere accommodatie met een lagere rente. Er zijn accommodaties met veel medegebruik van onderwijs en andere accommodaties met een lager medegebruik. Al dit soort 'toevalligheden' moet men niet doorrekenen in een tarief. Vandaar het gebruik van een normberekening. De normberekeningen die we hier in hoofdstuk 3 presenteren, zijn indicaties (met bandbreedtes) en bedoeld om een beeld te geven.

3.2.2 Binnensport

Bij de binnensport is op vergelijkbare wijze de exploitatielasten te bepalen. De onderbouwing van deze berekening is eveneens opgenomen in bijlage 2. Ook hier gaat het om de kale exploitatiekosten. Dus exclusief doorrekening kosten van ontsluiting en parkeren, personeelskosten inroostering, facturering et cetera.

De jaarlijkse exploitatiekosten voor een sporthal liggen in doorsnee tussen de 3 en 4 ton en bij een gymzaal is dat rond de € 85.000.

Tabel 3.1 Exploitatielasten (obv normberekening) diverse binnensportaccommodaties (rente 2%)

	sporthal	sporthal	gymzaal
	24x44	28x48	14x22
oppervlakte zaal in m2	1056	1344	308
investering	€ 4.501.593	€ 5.729.300	€ 1.390.653
kapitaallast	€ 164.559	€ 162.000	€ 50.836
kosten onderhoud, beheer, energie, schoonmaak, belastingen en verzekeringen en overig	€ 174.000	€ 221.000	€ 34.500
totaal lasten	€ 338.559	€ 383.000	€ 85.336

Tabel 3.2 laat de exploitatielasten zien (op basis van een normberekening) voor het sportgebruik. Wanneer we de huurinkomsten vanuit sport daar tegen af zetten, dan geeft dat de dekkingsgraad (verhouding inkomsten/kosten). Ter illustratie, de (norm)kosten voor sporthal Lewenborg zijn op jaarbasis € 338.559. Het aandeel sportgebruik (verenigingsgebruik) is 73% van het totale gebruik (het overige gebruik is onderwijsgebruik). De exploitatiekosten van het verenigingsgebruik zijn derhalve € 246.250. Als we de huur van sportgebruik daar tegen af zetten, dan geeft dat een dekkingsgraad van 22%.

Tabel 3.2 Dekkingsgraad diverse sporthallen

	Lewenborg	Selwerd	Vinkhuizen	Scharlakenhof (Haren)
	24x44	23x44	30x44	28x44
oppervlakte zaal	1056	1012	1320	1232
uren onderwijs	672	466,5	829,5	1469
uren junior sport	919	686,5	763	
uren senior sport	874	976	1093	
uren junior en senior	1792	1663	1856	1743
aandeel sport in gebruik	73%	78%	69%	54%
tarief junior sport	€ 20,32	€ 20,32	€ 20,32	
tarief senior sport	€ 40,65	€ 40,65	€ 40,65	
tarief Scharlakenhof				€ 31,65
huurinkomsten sport	€ 54.183,32	€ 53.624,08	€ 59.934,61	€ 55.165,95
normkosten sporthal totaal	€ 338.559	€ 324.452	€ 376.161	€ 351.083
exploitatiekosten verenigingsgebruik	€ 246.250	€ 253.359	€ 259.972	€ 190.516
dekkingsgraad sport	22%	21%	23%	29%

Bij de 4 sporthallen in tabel 3.2 ligt de dekkingsgraad tussen de 22% en de 29%. In Nederland is de dekkingsgraad bij binnensportaccommodaties vaak tussen de 20% en 40%. Het beeld in Groningen en Haren wijkt niet af van het landelijke beeld.

3.2.3 Buitensport

Tabel 3.3 laat de exploitatielasten zien van voetbalvelden op basis van een normberekening. De onderbouwing van deze berekening is opgenomen in bijlage 3. Het betreft de kale exploitatiekosten van de sportvelden. Dus

exclusief de doorrekening van de kosten van parkomheining, ontsluiting en parkeren, openbare verlichting, kleedkamers en kosten voor aanbesteding en directievoering bij de aanleg. De jaarlijkse exploitatiekosten van een kunstgras voetbalveld (SBR-rubber) met conventionele veldverlichting liggen rond de € 50.000 en de exploitatiekosten voor een natuurgrasveld is een factor 2,8 of 2,5 goedkoper (afhankelijk of er verlichting op staat en de soort infill die gebruikt wordt). Groningen heeft besloten om geen kunstgrasvelden met SBR rubber aan te leggen. In plaats daarvan wordt TPE infill gebruikt, deze is duurder dan SBR. Daar tegenover staat dat een kunstgrasveld meer bespelingsuren heeft en ook bespeelbaar is bij slechte weersomstandigheden.

Tabel 3.3 Exploitatielasten (obv normberekening) voetbalvelden bij rente van 2%

	kunstgras	natuurgras	natuurgras + verlichting
rente en afschrijving	€ 43.375	€ 6.706	€ 8.541
extra renovatie bovenbouw *		€ 2.446	€ 2.446
onderhoud	€ 6.500	€ 9.000	€ 9.000
onderhoud verlichting en lampen	€ 500		€ 500
subtotaal onderhoud	€ 7.000	€ 9.000	€ 9.500
subtotaal afschrijving en rente	€ 43.375	€ 9.152	€ 10.987
energie (elektra verlichting)	gebruiker	gebruiker	gebruiker
verzekering en belasting	pm	pm	pm
interne uren gemeente	pm	pm	pm
totale exploitatielasten per jaar excl btw	€ 50.375	€ 18.152	€ 20.487
factor kunstgras vs natuurgras		2,8	2,5

Tabel 3.4 laat de huur zien voor een aantal voetbalverenigingen in de gemeente Groningen. Op sportparken liggen oefenhoeken en pupillenveldjes die qua afmeting nogal verschillen. Om appels met appels te vergelijken zijn alle velden herberekend tot één standaardveld (afmeting 7.776 m²). Vandaar dat in tabel 3.2 bij het aantal velden decimalen voorkomen.

De huur ten opzichte van de exploitatiekosten geeft de dekkingsgraad. In de buitensport ligt die doorgaans in Nederland tussen de 10% en de 20%. Voor Groningen ligt de dekkingsgraad inderdaad ook tussen de 10% en 20%. In Ten Boer ligt de dekking tussen de 5% en 10% en bij de sportparken in Haren is de dekkingsgraad 4%. In een aantal situaties worden velden ook gebruikt door onderwijs. Het gaat bijna altijd om de kunstgrasvelden. Wel bedacht moet worden dat deze dekkingspercentage gerelateerd zijn aan de normkosten en dat kunstgras een hogere bespeling heeft.

Tabel 3.4 Dekkingsgraad diverse sportparken (exclusief kosten kleedkamers)

	aantal kunstgras-velden	aantal natuurgras-velden zonder verlichting	aantal natuurgrasvelden met verlichting	exploitatiekost velden (excl kleedkamers)	huur ⁶	dekking huur voetbal
Coendersborg	2	3	0,45	€ 164.429	€ 31.905	19%
Esserberg	4	0	3,89	€ 281.196	€ 50.624	18%
Het Noorden	3	0	0	€ 151.126	€ 21.022	14%
De Koepel	2,41	2,41	1,00	€ 185.743	€ 8.331	4%

⁶ In Groningen exclusief eventueel toeslag 10%regeling.

vv Glimmen	1,00	1,00	1,00	€ 89.015	€ 3.850	4%
vv Omlandia	1,00	2,00	0,50	€ 96.923	€ 6.399	7%
sv Woltersum	0,00	0,00	1,00	€ 20.487	€ 1.828	9%
sv TEO	0,00	1,00	1,00	€ 38.639	€ 3.519	9%
vv GEO	0,50	1,00	0,00	€ 43.340	€ 2.449	6%

3.3 Huur per lid

Een andere benadering of invalshoek is het vaststellen van de huur per lid of per sporter. In tabel 3.5 is de huur omgeslagen per lid voor een aantal verenigingen (waarvan het aantal leden bij ons bekend is). Voor de binnensporten varieert de huur per lid tussen de € 20 en € 151. Die ruime bandbreedte hangt samen met het feit of een vereniging veel sporthalruimte gebruikt of goedkopere gymzalen. En daarnaast is het jeugd- en seniortarief van invloed, al is het niet zo dat een hoog aandeel juniorleden automatisch een lage huur per spelend lid betekent.

Bij korfbal ligt de huur per lid tussen de € 65 en € 102 per spelend lid.

Bij hockey is de veldhuur (exclusief zaalhuur) in Groningen € 46 per lid en in Haren is dat met € 13 veel lager.

Tabel 3.5 Huur per lid en spelend lid

		huur	leden	niet spelend	huur /lid	huur/ spelend lid	% jeugd lid
Csv. Kracht en Vriendschap	zaalsport	€ 24.226	1200	0	€ 20	€ 20	
Basketbal Vereniging Groningen	zaalsport	€ 11.643	453	0	€ 26	€ 26	57%
Karatevereniging Za-Kura	zaalsport	€ 1.015	22	0	€ 46	€ 46	9%
Badmintonclub De Slagvink	zaalsport	€ 2.134	36	0	€ 59	€ 59	0%
Garmerwolde Sportvereniging	zaalsport	€ 1.068	18	0	€ 59	€ 59	0%
Methos (Volleybal)	zaalsport	€ 1.067	16	0	€ 67	€ 67	0%
Badmintonclub Lewenborg	zaalsport	€ 4.207	68	5	€ 62	€ 67	2%
Volleybalvereniging Menhir '74	zaalsport	€ 4.209	61	1	€ 69	€ 70	0%
Karate Dojo Scharlakenhof	zaalsport	€ 5.024	60	4	€ 84	€ 90	61%
Oryx Volleybal Vereniging	zaalsport	€ 11.716	130	0	€ 90	€ 90	0%
Badmintonclub Beyum	zaalsport	€ 5.965	64	0	€ 93	€ 93	52%
Chr Volleybalver. Oranje Nassau	zaalsport	€ 31.763	350	10	€ 91	€ 93	21%
Celeritas/Donar	zaalsport	€ 33.465	327	15	€ 102	€ 107	59%
Volleybalvereniging Stentor	zaalsport	€ 10.481	98	8	€ 107	€ 116	67%
Volleybalvereniging Lycurgus	zaalsport	€ 50.154	400	10	€ 125	€ 129	47%
BC GO!	zaalsport	€ 23.311	192	18	€ 121	€ 134	34%
Roller Derby Groningen	zaalsport	€ 7.154	53	0	€ 135	€ 135	2%
Basketballvereniging Scylla	zaalsport	€ 9.825	70	5	€ 140	€ 151	0%
Groninger Korfbal Vereniging NIC	korfbal	€ 9.875	225	74	€ 44	€ 65	57%
Christelijke Korfbalvereniging ROG	korfbal	€ 11.105	143	9	€ 78	€ 83	32%
Korfbalvereniging Club-Brothers	korfbal	€ 5.889	58	0	€ 102	€ 102	0%
GHBS	hockey	€ 73.500	1.600	10	€ 46	€ 46	52%

GHHC	hockey	€ 17.400	1.339	39	€ 13	€ 13	69%
VV Engelbert	voetbal	€ 4.799	270	20	€ 18	€ 19	60%
Diva'83	voetbal	€ 1.106	49		€ 23	€ 23	0%
Be Quick 1887	voetbal	€ 19.339	900	150	€ 21	€ 26	80%
VV Helpman	voetbal	€ 23.404	948	43	€ 25	€ 26	52%
Hfc'15	voetbal	€ 19.493	885	199	€ 22	€ 28	68%
FC Lewenborg	voetbal	€ 14.766	550	75	€ 27	€ 31	79%
VV Gruno	voetbal	€ 7.323	240	20	€ 31	€ 33	23%
Velocitas 1897	voetbal	€ 13.744	415	25	€ 33	€ 35	77%
SV Lycurgus	voetbal	€ 31.994	1.007	100	€ 32	€ 35	57%
SV Blauw Geel	voetbal	€ 4.424	121	5	€ 37	€ 38	8%
GRC Groningen	voetbal	€ 15.325	450	50	€ 34	€ 38	69%
VV Groninger Boys	voetbal	€ 7.677	220	20	€ 35	€ 38	40%
GVAV voetbal	voetbal	€ 26.093	805	150	€ 32	€ 40	74%
GV Groen Geel	voetbal	€ 18.333	450	3	€ 41	€ 41	0%
VV Gorecht	voetbal	€ 6.417	915	92	€ 7	€ 8	78%
vv Glimmen	voetbal	€ 3.850	357	33	€ 11	€ 12	36%
vv Omlandia	voetbal	€ 6.399	500	25	€ 13	€ 13	68%

3.4 Contributie sporter

In de vorige paragrafen is nagegaan in hoeverre de huur de kosten dekt en wat de huur is per lid. Dit zijn twee verschillende benaderingen. Een andere invalshoek is te kijken naar wat een sporter zelf betaalt in de vorm van de contributie. Voor een groot aantal verenigingen is de contributie vergeleken voor een senior-lid en voor een jeugdlid van 12-13 jaar (vaak aangeduid met de categorie Onder 14/O14).

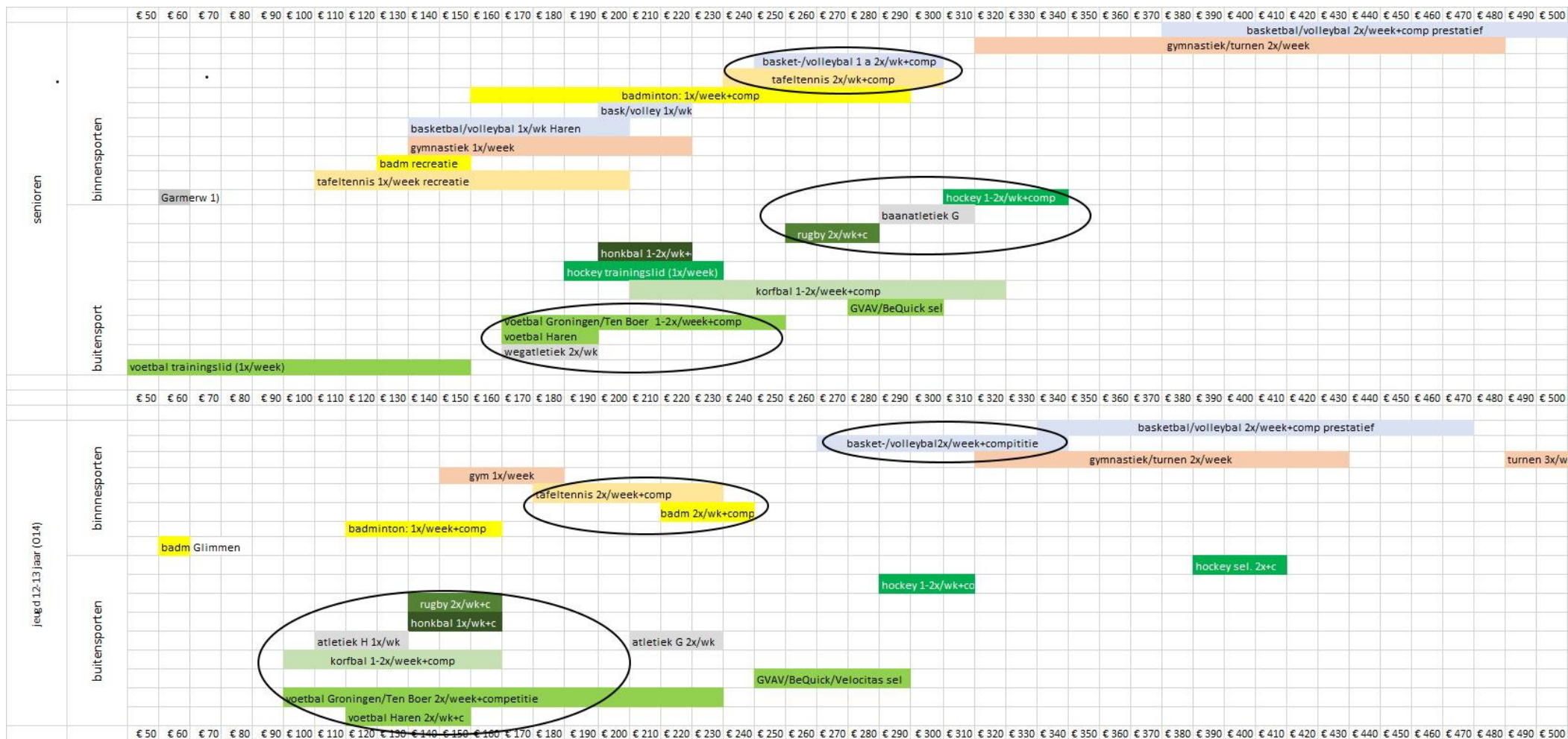
Bij de inventarisatie is meegenomen hoe vaak iemand sport. Dus gaat het om 1 keer per week trainen/sporten en geen wedstrijden of om 1 x per week trainen en daarnaast ook competitie (dus 2x/week) of om 2x trainen en competitie.

Afbeelding 3.1 geeft een overzicht. Het gaat om het beeld, niet alle takken van sport zijn geïnventariseerd.

We beschrijven eerst de situatie voor senior-leden en daarna jeugdleden (categorie 12-13 jaar).

Afbeelding 3.1

3.4.1 Seniorleden

Binnensporten

De contributie voor binnensporten varieert van € 50 tot € 500 per jaar. De binnensporten met de hoogste jaarcontributie zijn het prestatieve volleybal en basketbal (globaal van € 380 tot € 500) en wedstrijd turnen (€320 tot € 480). De contributie voor turnen is bij 3 of meer keer trainen hoger dan € 500 (neemt navenant toe).

Wanneer men in de binnensport 1 tot 2 keer per week wil trainen en daarnaast competitie wil spelen, dan betaalt een seniorlid in de gemeente daarvoor doorgaans € 240 tot € 300 per jaar. Dat geldt althans voor tafeltennis, volleybal en basketbal (breedtesport). Bij badminton (1x trainen en competitie) variëren de contributies van € 160 tot €290. Dat verschil heeft te maken met niveau en inzet van betaalde trainers.

Wanneer men in de binnensport 1 keer per week wilt trainen (zonder competitie), dan ligt de contributie doorgaans tussen de €110 en € 220.

De sportvereniging Garmerwold is een kleine vereniging met een badmintongroep en een volleybalgroep. De contributie is € 60 per jaar. Beide gebruiken de plaatselijke gymzaal. Deze gymzaal is veel kleiner dan de minimale VNG-afmeting (12x21). In Garmerwolde is de gymzaal 12x18 meter.

Buitensporten

De hoge contributies in de prestatieve binnensport (vaak landelijke niveaus), zien we niet bij de buitensport. Men hanteert bij de senioren bij voetbal en hockey doorgaans geen toeslagen voor selectieteams. Bij de jeugd gebeurt dat wel. De hoogste contributies in de buitensport geldt voor hockey: een senior betaalt daar € 310 tot € 340. Wanneer een seniorteam nog zaalhockey wilt spelen, dan geldt meestal een toeslag.

Bij de binnensporten betaalt een volwassene die 1 tot 2 keer per week traint en daarnaast wedstrijden speelt, een bedrag tussen de € 240 en € 300. Bij de buitensporten verschilt dat naar tak van sport. Bij hockey ligt het bedrag zogezegd tussen de € 310 en € 340, dus hoger dan bij de meeste binnensporten. Dan volgt voetbal bij GVAV met selectietoeslag en Be Quick (alle seniorenteams); een volwassene betaalt daar circa € 280 tot € 300. Een seniorlid betaalt voor rugby € 270 per jaar. Bij korfbal varieert de contributie van € 210 tot € 320. Bij veruit de meeste voetbalverenigingen ligt de senior contributie tussen de € 170 en € 250.

Voor trainingsleden die dus geen competitie spelen ligt de contributie bij de voetbalverenigingen tussen de € 50 en € 150.

Conclusie seniorleden

In het algemeen geldt dat binnensporten in doorsnee hogere contributies vragen dan de buitensporten.

Rugby en hockey vormen daarop de uitzondering, daar is de contributiehogte vergelijkbaar met de binnensport.

Verder is te zien dat de contributie in Haren voor voetbal lager is dan de contributie in Groningen. Dat geldt ook voor recreatief basketbal en volleybal (1x per week trainen); de contributies zijn in Haren lager dan in Groningen. De contributies voor voetbal in Ten Boer zijn ten opzichte van Groningen laag (TEO) tot gemiddeld (vv Omlandia).

3.4.2 Junior-leden (12-13-jaar)

Binnensporten

Voor de jeugd is gekeken naar de contributies van 12-13 jarigen.

Een jeugdlid die 2x per week traint en wedstrijden speelt, betaalt voor volleybal, basketbal en turnen een contributie van tussen de € 270 en € 470. Voor volleybal en basketbal op breedtesportniveau zijn de contributies € 270 tot € 340 en voor meer prestatieve teams kan de contributie oplopen tot € 470.

Tafeltennis en badminton zijn goedkoper dan volleybal en basketbal. Voor 2x trainen en wedstrijden betaalt een jeugdlid hier € 180 tot € 240.

Buitensporten

Voor de meeste buitensporten is de jeugdcontributie lager dan voor binnensporten. Dat geldt voor rugby, honk- en softbal, korfbal en in doorsnee ook voor voetbal. Bij voetbal ligt de contributie bij de meeste clubs tussen de € 100 tot € 230. Bij Be Quick, GVAV en Velocitas lopen de contributies door tot € 290 (vaak selectieteams).

Dat binnensport bij de jeugd in het algemeen duurder is dan bij buitensport, geldt niet voor hockey. Voor de niet selectieteams bij hockey is de contributie circa € 300 en bij selectieteams ligt dat € 90 tot € 100 hoger.

Korfbal is voor de jeugd een relatief goedkope sport qua contributie.

Conclusie junior-leden

De conclusie voor senior-leden geldt in grote lijnen ook voor de junior-leden.

In het algemeen geldt dat het beoefenen van een binnensport een hogere contributie vergt, dan het beoefenen van een buitensport en hockey vormt daarop de uitzondering. Bij hockey is de contributiehoogte vergelijkbaar met binnensporten. Verder zien we ook dat de contributie voor voetbal in Haren lager is dan in Groningen. De contributies voor jeugdvoetbal in Ten Boer zijn ten opzichte van Groningen laag (TEO) tot gemiddeld (vv Omlandia).

3.5 Benchmark

3.5.1 Binnensport

We vergelijken eerst de gemeente Groningen met de andere grote gemeenten in Nederland. Daarna vergelijken we de gemeente Groningen met de omliggende gemeenten in de provincie.

Grote gemeentes in Nederland

Van verschillende grote gemeenten hebben we de binnensporttarieven vergeleken. Tabel 3.6 geeft een overzicht.

Tabel 3.6 Verenigingstarieven binnensport seizoengebruik 2019-2020, grote gemeenten

	gymzaal	sportzaal	sporthal
Groningen jeugd	€ 8,89		€ 20,32
Amsterdam	€ 12,25	€ 24,55	€ 36,80
Nijmegen daltarief	€ 13,79	€ 29,64	€ 38,31
Groningen senioren	€ 17,78		€ 40,65
Utrecht daltarief	€ 13,70	€ 23,14	€ 46,27
Nijmegen piektarief	€ 16,69	€ 35,86	€ 46,36
Eindhoven	€ 19,20	€ 25,00	€ 49,00
Arnhem	€ 13,95	€ 27,90	€ 51,75
Leiden	€ 15,68	€ 34,00	€ 53,30
Almere	€ 14,80	€ 29,60	€ 59,10
Rotterdam	€ 15,40	€ 46,00	€ 61,30
Utrecht piektarief	€ 18,91	€ 31,91	€ 63,82
Zwolle	€ 21,76	€ 40,40	€ 80,80

De meeste grote gemeenten hanteren één uurtarief voor verenigingen. Groningen hanteert als enige gemeente een afzonderlijk tarief voor jeugd en senioren. Utrecht en Nijmegen hanteren een verschillend tarief voor dal- en piekuren. Het daltarief geldt voor maandag tot en met vrijdag tot 18 uur. In Utrecht geldt het daltarief ook voor de gymzalen en voor sommige gymzalen hanteert Utrecht slechts 50% van het daltarief in het weekeinde. De meeste verenigingen in Utrecht en Nijmegen zullen te maken hebben met het piektarief.

Uit de tabel blijkt dat de gemeente Amsterdam lage tarieven hanteert voor de binnensport. Een sporthal in Amsterdam kost een vereniging € 36,80 per uur.

De meeste grotere gemeenten hanteren een sporthaltarief van rond de € 50 per uur. Dat geldt voor Nijmegen (de meeste verenigingen hebben te maken met het piektarief), Eindhoven, Arnhem en Leiden. De gemeenten Almere, Rotterdam en Utrecht zitten daar duidelijk boven met een tarief rond de € 60 per uur. Zwolle hanteert een zeer hoog tarief van € 80,80 per uur. Zwolle heeft geen subsidies om het tarief te compenseren (uitsluitend een subsidie op evenementen en subsidies voor aangepast sporten).

De tarieven in Groningen zijn voor jeugd € 20,32 en voor senioren € 40,65 voor een sporthal per uur. Afhankelijk van het aandeel jeugd hebben Groningse binnensportverenigingen te maken met een tarief tussen de € 20 en € 40 per uur. Een gymnastiekvereniging heeft traditioneel veel jeugd en dan zal het tarief uitkomen tussen de € 20 en € 30 per uur. Een vereniging met minder jeugd zal tussen de € 35 en € 40 per uur betalen voor een sporthal. Maar per saldo zijn de binnensporttarieven in de gemeente Groningen ten opzichte van andere grote gemeenten relatief laag.

Studentenverenigingen betalen voor het gebruik van de studentensportvoorzieningen (ACLO) een lager tarief dan de tarieven die gemeenten hanteren voor reguliere (niet studenten)sportverenigingen. Dat geldt voor alle studentensteden.

Gemeenten in de provincie Groningen

Landelijk geldt dat de tarieven in grote gemeenten duidelijk hoger zijn dan de tarieven in kleinere gemeenten. Dat beeld zien we ook in de provincie Groningen. In doorsnee liggen de tarieven buiten de stad Groningen lager dan de tarieven in de stad Groningen. Er zijn uitzonderingen, maar in doorsnee zijn de tarieven buiten de stad Groningen lager.

Tabel 3.7 Verenigingstarieven binnensport seizoengebruik 2019-2020, regio Groningen

	gymzaal	sportzaal	sporthal 1/3 deel	sporthal volledig
Groningen senior	€ 17,78			€ 40,65
Groningen junior	€ 8,89			€ 20,32
Haren	€ 8,40			€ 31,65
Ten Boer senior	€ 8,28-€ 10,45			€ 31,45
Ten Boer junior	€ 5,28-€ 10,45			€ 31,45
Midden-Groningen 2020	€ 9,00	€ 15,00	€ 9,00	€ 27,00
Delfzijl 2020	€ 5,75		€ 11,00	€ 16,45
Het Hogeland 2020				
Eemsmond	€ 10,46			€ 15,66
Winsum	€ 7,48			€ 25,14
Bedum	€ 10,54			€ 45,52
De Marne	€ 9,25			nvt
Oldambt 2020	€ 9,20			€ 29,00
Westerwolde 2020	€ 2,40	€ 4,80		€ 7,20

De tarieven die studentenverenigingen betalen voor hun accommodaties (ACLO) zijn lager dan de tarieven van de gemeente. Dit geldt voor zowel binnen- als buitensportaccommodaties. Groningen wijkt daarin niet af van andere studentensteden.

3.5.2 Buitensport

Grote gemeenten in Nederland

Anders dan bij de binnensport (één uurtarief), hanteren gemeenten voor de buitensport meer verschillende systemen. Er zijn gemeenten die velden met en zonder kleedkamers aanbieden. Er zijn gemeenten die voor de training een tarief per uur hanteren en andere gemeenten hanteren een tarief per veld. Er zijn gemeenten die voor de wedstrijden per speeldag een tarief hanteren en gemeenten die een tarief hebben ongeacht of men zaterdag en/of zondag speelt. En natuurlijk hebben veel gemeenten onderscheid tussen natuurgrasvelden en kunstgrasvelden. En er zijn verschillen tussen de sporten (voetbal, hockey, korfbal, rugby, honk en softbal, atletiek). Er is één aspect dat in alle gemeenten gelijk is; verenigingen betalen zelf de energielasten (het eigendom van de veldverlichting kan wel verschillen). Om enig zicht te krijgen op al die verschillen beperken we ons in een benchmark tot een voetbal natuurgras wedstrijdveld en een kunstgrasveld. En daarbij maken we onderscheid in verhuur inclusief of exclusief kleedkamers. Tabel 3.8 geeft een overzicht.

Het tarief voor een natuurgras wedstrijdveld (met kleedkamers) bedraagt in de meeste grote gemeenten (exclusief Arnhem en Eindhoven) tussen de € 4.200 en € 6.300 per seizoen. De vereniging kan daar desgewenst beide wedstrijddagen op spelen. Voor een kunstgrasveld, waar een vereniging het hele seizoen over kan beschikken voor wedstrijden en trainingen betaalt een vereniging tussen de € 10.000 en € 13.800.

Tabel 3.8 Verenigingstarieven buitensport 2019-2020, grote gemeenten⁷

			Voetbal grasveld		Kunstgras	
			excl kk	incl kk	excl kk	incl kk
Nijmegen	2020-2021	Seizoen excl kleedkamers	€ 3.028		€ 9.084	
Nijmegen	2020-2021	Seizoen met 2 kleedkamers		€ 3.883		€ 9.938
Nijmegen	2020-2022	Seizoen met 2 kleedkamers+lockers		€ 4.227		€ 10.283
Rotterdam	2019-2021	Seizoen excl kleedkamers	€ 5.378		€ 8.039	
Zwolle	2020	Seizoen+2 kleedkamers+lockers		€ 5.398		€ 11.364
Zwolle	2020	Seizoen+2 kleedk.+lockers+LED		€ 6.324		€ 12.291
Leiden	2019-2020	Seizoen training 800 uur				€ 5.102
Leiden	2019-2020	Seizoen per wedstrijddag		€ 2.292		€ 2.292
Leiden	2019-2020	Seizoen weekendtarief		€ 4.584		€ 4.584
Leiden	2019-2020	Seizoen weekend +800 uur training				€ 9.686
Utrecht	2019-2020	Seizoen training 800 uur				€ 7.596
Utrecht	2019-2020	Wedstrijd hoofdspeeldag/seizoen		€ 5.129		€ 5.129
Utrecht	2019-2020	Wedstrijddag 2e speeldag/seizoen		€ 1.026		€ 1.026
Utrecht	2019-2020	Weekendtarief (za/zo) per seizoen		€ 6.155		€ 6.155
Utrecht	2019-2020	Seizoen weekend+800 uur training				€ 13.751
Arnhem	2019	Seizoen incl belijnen/kk+verlichting		€ 19.232		€ 24.404
Arnhem	2019	korting belijnen		€ 1.926		€ 0
Arnhem	2019	korting onderhoud kleedkamers		€ 5.095		€ 5.095
Arnhem	2019	korting onderhoud veldverlichting		€ 993		€ 993
Arnhem	2019	korting eigendom kleedkamers		€ 7.329		€ 7.329
Arnhem	2019	korting eigendom veldverlichting		€ 869		€ 869
Arnhem	2019	Tarief ex belijnen/kk/veldverlichting	€ 3.020			
Arnhem	2019	Tarief ex belijnen, incl verlichting			€ 11.980	
Arnhem	2019	Seizoen met kk en veldverlichting en exc belijnen		€ 17.306		€ 24.404
Amsterdam	2019-2020	Seizoen (800 uur training)			€ 3.120	
Amsterdam	2019-2020	Wedstrijddag per seizoen	€ 2.658		€ 3.544	
Amsterdam	2019-2020	2 ^e wedstrijddag naar rato				
Amsterdam	2019-2021	Weekendtarief beide dagen	€ 5.316		€ 7.088	
Eindhoven	2019-2021	Seizoen met eventueel lichtmasten		€ 3.414		€ 6.294
Eindhoven	2019-2021	Trainingsveld natuurgras		€ 683		
Almere	2020	Seizoen met kk en ev. lichtmasten		€ 5.024		€ 10.453
Almere	2020	Seizoen excl kk en ev. lichtmasten	€ 4.101			

Omdat bij de buitensport het tarievenstelsel tussen de grote steden verschilt, is de huur bepaald voor de situatie sportpark Coendersborg. Bij Eindhoven en Amsterdam valt de huur lager uit. Groningen is redelijk vergelijkbaar met Nijmegen en Leiden (Rotterdam is exclusief kleedkamers). Utrecht, Zwolle en Arnhem zijn duidelijk duurder. Arnhem werkt met een systeem van veel kortingen als de verenigingen zaken zelf uitvoeren,

⁷ Tabel 3.8 geeft een overzicht voor de tarieven van natuurgras en kunstgrasvoetbalvelden. Voor korfbal kunstgrasvelden ligt het seizoentarieff in grote gemeenten vaak rond de € 1700 tot € 2300. Bij honk- en softbal is de bandbreedte in doorsnee € 2000 tot € 6000 per veld per seizoen. Het tarief voor atletiekbanen varieert van enkele duizenden euro's tot € 20.000 of meer.

maar veel kortingen zijn niet van toepassing als we een fictieve huur voor Coendersborg bepalen, omdat de gemeente Groningen veel werkzaamheden uitvoert.

Tabel 3.9 Fictieve huur sportpark Coendersborg op basis van dekkingsgraad versus andere gemeenten

Eindhoven	€ 23.136	inclusief kleedkamers
Amsterdam	€ 23.554	exclusief kleedkamers
Groningen	€ 31.905	inclusief kleedkamers
Nijmegen	€ 33.273	inclusief kleedkamers
Rotterdam	€ 34.632	exclusief kleedkamers
Leiden	€ 35.417	inclusief kleedkamers
Almere	€ 38.239	inclusief kleedkamers
Utrecht	€ 46.306	inclusief kleedkamers
Zwolle	€ 46.399	inclusief kleedkamers
Arnhem	€ 108.514	inclusief kleedkamers

Gemeenten in de provincie Groningen

Om de uurtarieven van Groningen te vergelijken met een vast seizoentarieff, zijn we in tabel 3.9 uitgegaan van 240 wedstrijden voor een wedstrijdveld en 550 uur training op een trainingsveld.

Tabel 3.10 Verenigingstarieven binnensport seizoengebruik 2019-2020, regio Groningen

	voetbal natuurgras	voetbal kunstgras
Groningen senior wedstrijdveld	€ 5.025,60	€ 5.025,60
Groningen senior trainingsveld	€ 5.241,50	€ 5.241,50
Groningen junior wedstrijdveld	€ 2.512,80	€ 2.512,80
Groningen junior trainingsveld	€ 2.618,00	€ 2.618,00
Haren	€ 1.283,30	€ 1.283,30
Ten Boer	€ 1.828,25	
Midden-Groningen 2019	€ 1.000,00	€ 2.900,00
Winsum 2019-2020	€ 1.000,00	€ 14,72/uur
Delfzijl 2020	€ 965,70	€ 2.570,45

3.6 Andere verschillen tussen binnen- en buitensport

In paragraaf 3.4 is inzicht gegeven wat de sporter zelf bijdraagt in de vorm van contributie en we zien daarbij verschillen tussen binnen- en buitensport. Er zijn ook andere verschillen tussen binnen- en buitensport. De buitensport heeft meer inkomstenbronnen en meer uitgavenposten. Allerlei accommodatie gebonden uitgaven heeft de binnensport niet.

Tabel 3.11 Overzicht inkomstenposten en uitgavenposten buiten- en binnensport

	buitensporten	binnensporten
inkomsten	contributies	contributies
	baromzet	
	sponsoren	beperkt sponsoren
	acties	beperkt acties
	bosa subsidie (btw compensatie)	
uitgaven	trainers en vrijwilligers	trainers en vrijwilligers
	bondsafdracht/organisatie	bondsafdracht/organisatie
	kapitaallasten en/of huur	huur
	energie veld/gebouw	nvt
	belasting en verzekeringen	nvt
	onderhoud en afschrijving	nvt
	schoonmaak	nvt
	beveiliging, wifi	nvt

Op landelijk niveau wordt door het Mulierinstituut periodiek onderzoek gedaan naar de situatie onder sportverenigingen. Het Mulierinstituut geeft onder andere het volgende aan: *“Met name de zaalsportverenigingen en de kleine verenigingen (< 100 leden) zijn minder positief over hun financiële positie. Zij beschrijven hun financiële positie vaker dan andere verenigingen als minder gezond”* (bron websheet Sportverenigingen, Mulierinstituut mei 2020).

Opgemerkt moet worden dat het niet om hele grote verschillen gaat en daarnaast meet het Mulierinstituut percepties. Men meet de beoordeling van het geënquêteerde bestuurslid en het is geen analyse van financiële cijfers.

Hoe dan ook, het is een feit dat de binnensport in de regel huurverhogingen moet opvangen door contributieverhoging of het verlagen van uitgaven aan trainers/vrijwilligers en zaaluren (voor zo ver mogelijk). De buitensport is minder afhankelijk van contributies.

3.7 Hanteren jeugd- en seniortarief

Groningen hanteert nu een verschillend tarief voor junior en seniorleden. Dat is niet gebruikelijk. In de benchmark grotere steden is er geen enkele gemeente die een onderscheid maakt naar junior en seniorgebruik.

Uit allerlei onderzoeken blijkt dat de prijs (de contributie) in veruit de meeste gevallen geen reden is om niet te sporten. Prijsoverwegingen zijn een belemmering voor een kleinere groep. De belangrijkste redenen die niet sporters opgeven zijn als volgt:

- vindt sporten niet leuk;
- andere interesses/andere bezigheden leuker;
- geen tijd;
- gezondheidsproblemen.

Voor kinderen die in armoede leven, spelen financiële redenen wel een rol bij het niet deelnemen aan sport (Jehoel-Gijsbers, 2009). Ook hier spelen zaken als afkomst, gezinssamenstelling en opleidingsniveau van de

ouders mee. Een gebrek aan rolmodellen en onvoldoende ervaring in de sportcultuur kunnen leiden tot onvoldoende stimulans voor een kind om te gaan sporten (Hoekman et al., 2014; Hoekman & Gijbers, 2010). Gemeentelijke financiële steun en steun van organisaties als het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld zijn hierin belangrijk.⁸

Op basis van onderzoeken lijkt het effectiever om niet een laag tarief te hanteren voor alle jongeren, maar voor de groep waar prijs wel een belemmering is, ondersteunend beleid te hanteren. Dat is ook gebruikelijk met sociale minima regelingen in gemeenten en bijdragen aan Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Het op 1 lijn brengen van de tarieven in Groningen, Haren en Ten Boer is een opgave op zich. Om die reden is het verdedigbaar om het verschil tussen jeugd- en seniortarief onveranderd te laten.

3.8 Standaardtarief en verenigingstarief

De gemeente Groningen hanteert een standaardtarief, een verenigingstarief voor senioren en een verenigingstarief voor junioren. Het verenigingstarief geldt voor verenigingen:

- die zijn aangesloten bij een door het NOC*NSF erkende sportbond.
- die zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en die statutair gevestigd zijn in de stad/gemeente Groningen.

De verhouding tussen standaardtarief, verenigingstarief senioren en verenigingstarief junioren is als volgt.

standaardtarief	seniortarief verenigingen	juniortarief verenigingen
100%	66,7%	33,3%
voetbalveld als voorbeeld € 32,60	voetbalveld € 21,75	voetbalveld € 10,85

Naast het standaardtarief en het verenigingstarief, is er voor commerciële activiteiten een aangepast tarief dat per situatie wordt vastgesteld. De gemeente kijkt daarbij naar de aard van de activiteit (te verwachten deelnemers en bezoekers, doel, hoeveelheid werk voor de gemeente et cetera), waarbij het tarief ten minste kostendekkend dient te zijn.

De wijze waarop inwoners sporten is jarenlang overzichtelijk geweest: er was verenigingssport, ongeorganiseerde sport (zelf fietsen, hardlopen...) en commerciële sportbeoefening (sportscholen).

Die situatie geldt al lang niet meer. Het sportlandschap is sterk in beweging en verbreed (wordt meer divers). Deze ontwikkeling wordt ook aangeduid in de Sport en bewegvisie 2021. Naast sportverenigingen zijn er allerlei andere vormen waarop mensen sporten, bijvoorbeeld zelfgeorganiseerde sportgroepen, individuele sporters, groepen gelieerd aan zorg- of welzijnsorganisaties, sport en bewegen via combinatiefunctionarissen, sporten georganiseerd rondom een sportief evenement et cetera.

Vanuit de verbreding van het sportlandschap is een onderscheid in standaardtarief (100%) en een verenigingstarief (67% of 33%) minder logisch. Een mogelijkheid is om het verenigingstarief (senior/junior) voor iedereen toe te passen die niet in commercieel verband sport. Het afschaffen van het standaardtarief betekent circa € 125.000 minder huurbaten. We willen dat tekort niet opvangen door een verhoging van de verenigingstarieven. Bij de uitwerking van de Sport- en bewegvisie 2021 komt een meerjarenprogramma. We stellen voor dat een eventuele afschaffing van het standaardtarief wordt meegenomen bij het op te stellen meerjarenprogramma (voor de Sport- en bewegvisie 2021).

⁸ Zie Mulier, Quick scan gevolgen van verhoging tariefstelling sportaccommodaties voor Sportdeelname, 6 juli 2017.

4.1 Inleiding

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de huidige binnensporttarieven. In paragraaf 4.2 behandelen we de mogelijkheden voor harmonisatie van de gymzaaltarieven. In paragraaf 4.3 gaan we in op de sporthaltarieven.

Tabel 4.1 Binnensport-tarieven 2019/2020, exclusief 10% regeling

	Groningen	Groningen	Haren	Ten Boer	
	senior	jeugd		senior	jeugd
gymzaal	€ 17,78	€ 8,89	€ 8,40 ⁹	€ 8,28 ¹⁰	€ 5,28
gymzaal				€ 10,45	€ 10,45
sporthal	€ 40,65	€ 20,32	€ 31,65	€ 31,45	€ 31,45

4.2 Tarieven en varianten gymzalen

Tabel 4.2 geeft een overzicht van het gebruik van de gemeentelijke gymzalen en de huurinkomsten.

Tabel 4.2 Huidig gebruik en huurbaten gymzalen door sportverenigingen (2019/2020)

	jeugd	jeugd	jeugd	senior	senior	senior	totaal	totaal
	uren	omzet	tarief	uren	omzet	tarief	uren	omzet
Haren	157	€ 1.319	€ 8,40	2.361	€ 19.835	€ 8,40	2.518	€ 21.153
Groningen	6.367	€ 56.598	€ 8,89	6.810	€ 121.077	€ 17,78	13.176	€ 177.676
Ten Boer	0	€ 0		129	€ 1.068	€ 8,28	129	€ 1.068
Totaal	6.524	€ 57.917	€ 8,88	9.300	€ 141.980	€ 15,3	15.824	€ 199.897

We bekijken achtereenvolgens de volgende 2 varianten:

Variante 1 Wat als we de Groningse tarieven toepassen en een jeugd- en seniortarief behouden?

Variante 2 Wat als we hetzelfde tarief voor jeugd- en senior hanteren met dezelfde huurbaten als bij variante 1?

De gemeentelijke gymzaal in Garmerwolde wordt alleen door senioren gebruikt (door één sportvereniging). Het tarief is € 8,28 en praktisch vergelijkbaar met het tarief van Haren voor een gymzaal.

Omdat de gymzaal in Garmerwolde veel kleiner is qua afmeting, is het voorstel om het bestaande tarief van Garmerwolde te behouden (€ 8,28 senioren en € 5,28 jeugd). Deze gymzaal wordt op jaarbasis 129 uur voor senioren gebruikt. In de varianten kijken we dus alleen naar Groningen en Haren.

⁹ Gymzalen De Meet en De Groenberg.

¹⁰ Gymzaal Garmerwolde.

Variant 1: Toepassen Gronings tarief voor Haren en behoud van jeugd- en seniortarief

In de eerste variant kijken we naar het toepassen van de huidige Groningse tarieven op de gymzalen in Haren.

Voor Groningen verandert er niets.

Voor jeugd die gymzalen in Haren gebruiken, verandert er ook nauwelijks iets; het tarief was € 8,40 in Haren en wordt € 8,89.

Voor senioren die gymzalen in Haren gebruiken, verdubbelt het tarief; van € 8,40 naar € 17,78.

De totale huurbaten nemen toe met circa € 22.000 (indien het gebruik gelijk blijft).

Tabel 4.3 Variant 1: behoud jeugd- en seniortarief gymzalen (2019/2020)

	jeugd	jeugd	jeugd	senior	senior	senior	totaal	totaal
	uren	omzet	tarief	uren	omzet	tarief	uren	omzet
Haren	157	€ 1.396	€ 8,89	2.361	€ 41.983	€ 17,78	2.518	€ 43.379
Groningen	6.367	€ 56.598	€ 8,89	6.810	€ 121.077	€ 17,78	13.176	€ 177.676
Ten Boer	0			129	€ 1.068	€ 8,28	129	€ 1.068
Totaal	6.524	€ 57.994	€ 8,89	9.300	€ 164.129	€ 17,65	15.824	€ 222.122

Variant 2: één hetzelfde tarief voor jeugd- en senior en gelijke huurbaten zoals bij variant 1

In de tweede variant gaan we uit van één tarief voor gymzalen, dat gelijk is voor junior en senior. Ook hier laten we het tarief in Garmerwolde onveranderd. Een uniform gymzaaltarief komt uit op € 14,08 (prijsspeil 2019/2020).

Tabel 4.4 Variant 2: een gelijk jeugd- en seniortarief gymzalen (2019/2020)

	jeugd	jeugd	jeugd	senior	senior	senior	totaal	totaal
	uren	omzet	tarief	uren	omzet	tarief	uren	omzet
Haren	157	€ 2.211	€ 14,08	2.361	€ 33.258	€ 14,08	2.518	€ 35.469
Groningen	6367	€ 89.671	€ 14,08	6.810	€ 95.914	€ 14,08	13.176	€ 185.585
Ten Boer	0	€ 0	€ 8,28	129	€ 1.068	€ 8,28	129	€ 1.068
Totaal	6524	€ 91.882	€ 14,08	9.300	€ 130.240	€ 14,00	15.824	€ 222.122

Variant 2 betekent het volgende:

- het tarief voor jeugd in de gymzalen stijgt zowel in Haren als Groningen: van € 8,40 (Haren) en € 8,89 (Groningen) naar € 14,08;
- het tarief voor senioren in de gymzalen in Groningen wordt goedkoper; van € 17,78 naar € 14,08;
- het tarief voor senioren in de gymzalen in Haren stijgt van € 8,40 naar € 14,08.

4.3 Tarieven en varianten sporthallen

Gebruik sporthallen

Tabel 4.5 laat het gebruik en de huuropbrengst zien van sportverenigingen in sporthallen, sportzalen en dojo's/danszalen e.d. In Haren gaat het om 1.429 uur sporthalgebruik en in Groningen om 9.934 uur in volledige sporthallen en enkele honderden uren in gedeeltelijke sporthallen.

Tabel 4.5 Huidig gebruik en huurbaten sporthallen door sportverenigingen (2019/2020)

		jeugd		gem	senior		gem	totaal	
		uren	omzet	tarief	uren	omzet	tarief	uren	omzet
Scharlakenhof	Haren	48	€ 1.511	€ 31,65	1.381	€ 43.709	€ 31,65	1.429	€ 45.220
danszaal	Haren	12	€ 143	€ 12,45	551	€ 6.857	€ 12,45	562	€ 7.000
sportzaal De Bam	Haren	33	€ 483	€ 14,85	818	€ 12.144	€ 14,85	850	€ 12.626
sporthallen 1/1 hal	Groningen	4.334	€ 88.067	€ 20,32	5.600	€ 227.636	€ 40,65	9.934	€ 315.703
sporthallen 1/3 hal	Groningen	331	€ 2.945	€ 8,89	327	€ 5.805	€ 17,78	658	€ 8.750
sporthallen 2/3 hal	Groningen	337	€ 5.992	€ 17,78	79	€ 2.809	€ 35,56	416	€ 8.801
sporthallen 1/2 hal	Groningen	25	€ 249	€ 10,16	143	€ 2.907	€ 20,33	168	€ 3.156
dojo/dans/klimzalen	Groningen	908	€ 8.068	€ 8,89	1.671	€ 29.715	€ 17,78	2.579	€ 37.783
totaal	Totaal	6.026	€ 107.457		10.569	€ 331.582		16.595	€ 439.039
subtotaal sporthal			€ 98.764			€ 282.866			€ 381.630
geen sporthal		1.432	€ 73.515		4.641	€ 219.752		6.073	€ 293.267
		7.458	€ 180.972		15.210	€ 551.334		22.668	€ 732.306

Variant 1: Toepassen Gronings tarief voor Haren en behoud van jeugd- en seniortarief

In de eerste variant kijken we als we naar het toepassen van de huidige Groningse tarieven op de sporthal in Haren.

- Voor Groningen verandert er niets.
- Voor jeugd die de sporthal in Haren gebruiken, wordt het tarief verlaagd; het tarief was € 31,65 in Haren en wordt € 20,32.
- Voor senioren die de sporthal in Haren gebruiken, stijgt het tarief; van € 31,65 naar € 40,65.

De totale huurbaten nemen toe met circa € 12.000 (indien het gebruik gelijk blijft).

Tabel 4.6 Variant 1: behoud jeugd- en seniortarief sporthal (2019/2020)

		jeugd	jeugd	tarief	senior	senior	tarief	totaal	totaal
		uren	omzet		uren	omzet		uren	omzet
1/1 hal	Haren	48	€ 970	€ 20,32	1.381	€ 56.138	€ 40,65	1.429	€ 57.108
1/1 hal	Groningen	4.334	€ 88.067	€ 20,32	5.600	€ 227.636	€ 40,65	9.934	€ 315.703
1/3 hal	Groningen	331	€ 2.945	€ 8,89	327	€ 5.805	€ 17,78	658	€ 8.750
2/3 hal	Groningen	337	€ 5.992	€ 17,78	79	€ 2.809	€ 35,56	416	€ 8.801
1/2 hal	Groningen	25	€ 249	€ 10,16	143	€ 2.907	€ 20,33	168	€ 3.156
	Totaal		€ 98.223			€ 295.295			€ 393.518

Variant 2: één hetzelfde tarief voor jeugd- en senior en gelijke huurbaten zoals bij variant 1

In de tweede variant gaan we uit van één tarief voor sporthallen, dat gelijk is voor junior en senior. Indien budgetneutraal, komt een uniform sporthaltarief uit op € 32,95 (prijspeil 2019/2020). De tarieven voor een derde, twee derde of een halve hal zijn in verhouding gebracht met het tarief van een hele hal.

Tabel 4.7 Variant 2: een gelijk jeugd- en seniortarief sporthallen (2019/2020)

		uren	omzet		uren	omzet		uren	omzet
1/1 hal	Haren	48	€ 1.573	€ 32,95	1.381	€ 45.504	€ 32,95	1.429	€ 47.078
1/1 hal	Groningen	4334	€ 142.807	€ 32,95	5.600	€ 184.519	€ 32,95	9.934	€ 327.325
1/3 hal	Groningen	331	€ 3.638	€ 10,98	327	€ 3.586	€ 10,98	658	€ 7.224
2/3 hal	Groningen	337	€ 7.403	€ 21,97	79	€ 1.735	€ 21,97	416	€ 9.138
1/2 hal	Groningen	25	€ 404	€ 16,48	143	€ 2.356	€ 16,48	168	€ 2.760
	Totaal		€ 155.825			€ 237.700		0	€ 393.525

Bij variant 2 komt er één uniform tarief voor de sporthallen van € 32,95.

- Voor Groningen verandert er niets;
- het tarief voor senioren in de sporthal in Haren verandert nauwelijks; van € 31,65 naar € 32,95;
- het tarief voor jeugd in de sporthal in Haren verandert ook nauwelijks, van € 31,65 naar € 32,95.

Samenvattend binnensport

Tabel 4.8 geeft een samenvatting. In Groningen geldt het tarief voor een gymzaal ook voor een dojo, een danszaal of klimzaal. In zowel variant 1 als 2 willen we dit aanhouden. Sportzalen zitten qua afmeting tussen een gymzaal en een sporthal in. Het voorstel is om voor beide sportzalen uit te gaan van een tarief dat 1,75x hoger is het gymzaaltarief.

Tabel 4.8

	variant 1	variant 2
gymzaal	jeugd: € 8,89 senior: € 17,78	€ 14,08
sporthal (24x44 of 28x48)	jeugd: € 20,32 senior: € 40,65	€ 32,95
dojo, danszaal, klimzaal	gymzaaltarief, zoals thans al in Groningen	gymzaaltarief, zoals thans al in Groningen
sportzaal De Bam (18x30) sportzaal De Wiardt (22x28)	1,75x tarief gymzaal: jeugd: € 15,56 senior: € 31,12	1,75x tarief gymzaal: € 24,64

Het verschil tussen jeugd- en seniortarief willen we voorsnog onveranderd laten (zie ook paragraaf 3.7) en deze afweging in een later stadium maken. We hebben nog bekeken wat de gevolgen zijn als we het tarief van Haren toepassen op Groningen. Die optie nemen we niet mee als variant omdat deze niet voldoet aan het uitgangspunt budgetneutraal. Als we het tarief van de gymzaal en sporthal in Haren toepassen op Groningen, dan zou de huuropbrengst ongeveer € 51.000 lager uitvallen dan de huidige huur (2019/2020).

4.4 Consequenties voor verenigingen

Tabel 4.9 zoomt in op een aantal verenigingen om te laten zien wat de effecten zijn bij verenigingen met verschillende verhoudingen qua jeugd en seniorleden.

In variant 1 is het tarief voor senioren in Haren gestegen bij de gymzalen. Het sporthaltarief voor de jeugd wordt voor Haren goedkoper en voor senioren duurder.

Bij variant 2 betalen verenigingen met veel jeugdleden meer, zoals CSV Kracht en Vriendschap. Verenigingen met veel seniorleden betalen in deze variant weer minder dan het huidige tarief. Bij verenigingen met zowel jeugd als seniorleden zijn de verschillen minder groot tussen variant 1 en 2.

Tabel 4.9 Voorbeeld effecten variant 1 en 2 binnensport

gymzaal	jeugd uren	senior uren	totaal uren	uur 2019/2020	variant 1	variant 2	verschil
Christelijke Sportvereniging Kracht en Vriendschap	2073		2073	€ 18.425	€ 18.425	€ 29.191	€ 10.766
Christelijke Volleybalvereniging Oranje Nassau		224	224	€ 3.974	€ 3.974	€ 3.148	-€ 826
Volleybalvereniging Lycurgus	552	431	983	€ 12.570	€ 12.570	€ 13.845	€ 1.275
H.S.V. Gymnastiek en Volleybal*	578	248	826	€ 7.351	€ 9.548	€ 11.634	€ 2.086
sporthal							
Christelijke Sportvereniging Kracht en Vriendschap	224		224	€ 4.542	€ 4.542	€ 7.364	€ 2.823
Christelijke Volleybalvereniging Oranje Nassau	310	529	839	€ 27.803	€ 27.803	€ 27.645	-€ 158
Volleybalvereniging Lycurgus	776	559	1335	€ 38.492	€ 38.492	€ 43.989	€ 5.497
H.S.V. Basketball*	905	388	1293	€ 43.445	€ 34.162	€ 42.605	€ 8.443
totaal							
Christelijke Sportvereniging Kracht en Vriendschap	2296	0	2296	€ 22.966	€ 22.966	€ 36.555	€ 13.589
Christelijke Volleybalvereniging Oranje Nassau	310	753	1063	€ 31.777	€ 31.777	€ 30.793	-€ 984
Volleybalvereniging Lycurgus	1328	990	2318	€ 51.062	€ 51.062	€ 57.834	€ 6.772
H.S.V. Gymnastiek en Volleybal*	578	248	826	€ 7.351	€ 9.548	€ 11.634	€ 2.086
H.S.V. Basketball*	905	388	1293	€ 43.445	€ 34.162	€ 42.605	€ 8.443

*Voor de Harense verenigingen is een inschatting gemaakt van het aantal jeugd en senioruren, aangezien deze verenigingen op dit moment geen jeugd- seniortarief hanteren. Op deze manier is wel zichtbaar wat voor uitwerking de varianten hebben op Harense verenigingen.

4.5 Sturen met tarieven

Er zijn verschillende initiatieven geweest om te bezien of via tarieven de bezetting van accommodaties kan worden verbeterd. Bij sporthallen is de ervaring dat richtlijnen voor inroostering en verhuur daarvoor het meest geschikt zijn. Veel gemeenten hanteren bijvoorbeeld dat op primetime uren (vaak 18.00 uur-22.00 uur) een sporthal alleen volledig (dus niet in delen) gehuurd kan worden. Een andere keuze is bijvoorbeeld om sporten met een jaarrond sportbehoefte (volleybal, gymnastiek, badminton et cetera) voorrang te geven boven sporten met een tijdelijke behoefte (korfbal, zaalhockey). Ook worden er 'richtlijnen' gesteld aan het aantal sporters dat gebruik maakt van een hal om te voorkomen dat verenigingen een uur 'vasthouden' omdat ze anders het jaar erop dat uur kwijt zijn. In Groningen wordt goed gebruik gemaakt van de binnensportaccommodaties en worden vergelijkbare richtlijnen reeds toegepast.

Er zijn wel gymzalen met een lager gebruik en de vraag is of via tarieven de bezetting kan worden verhoogd. In Utrecht is een paar jaar terug een proef geweest om verlaagde tarieven in te voeren voor gymzalen met een laag gebruik. Uit de evaluatie bleek dat sportverenigingen nauwelijks in staat zijn om in te spelen op lage daltarieven, simpelweg omdat op die tijden of de trainers niet beschikbaar zijn of de sporters niet. In Utrecht bleek dat er wel diverse maatschappelijke organisaties waren, die activiteiten konden verplaatsen naar gymzalen met een lage bezetting (en lager tarief).

Het hanteren van een daltarief of verlaagd tarief, naast een gewoon tarief, kan in sommige situaties aantrekkelijk zijn.

5.1 Inleiding

Bij de binnensport (hoofdstuk 4) behandelden we eerst de gymzalen en daarna de sporthallen. Bij de buitensport gaan we eerst in op voetbal/rugby en daarna op de hockey. De overige sporten hebben geen harmonisatie-opgave, omdat deze alleen in de voormalige gemeente Groningen voorkomen.

Het harmoniseren van voetbal is de grootste opgave, omdat het om veel verenigingen gaat en zoals bleek uit hoofdstuk 2 de verschillen in tarieven met name bij de buitensport erg groot zijn. Ook de verantwoordelijkheden van verhuurder en huurder zijn verschillend.

We bekijken 3 verschillende varianten voor voetbal/rugby.

Variant 1	Toepassen Gronings tariefstelsel (op Haren en Ten Boer)
Variant 2	Vast tarief per veld (een systematiek die in feite Haren en Ten Boer volgen)
Variant 3	Uurtarief op basis van normbehoefte

Variant 1 is als basis een logische keuze. De voormalige gemeente Groningen is veruit het grootste deel van de huuromzet (en het aantal velden). In die zin is de vraag wat het betekent als we dezelfde systematiek toepassen in Haren en Ten Boer.

Variant 2 is een insteek waarbij een tarief per veld geldt. Er zijn twee (hoofd) tariefstelsels bij voetbal in Nederland: ofwel een tarief op basis van gebruik (de vraag) ofwel een tarief op basis van de velden (het aanbod). Haren en Ten Boer werken met een systeem op basis van de aanwezige velden (met in Ten Boer compensatie door zelfwerkzaamheid). Een variant waarbij we een tarief baseren op de velden is dus ook logisch. We moeten ons realiseren dat verenigingen die optimaal gebruik maken van de velden (een goede verhouding tussen vraag (teams) en aanbod hebben, beter af zijn bij een berekening op basis van velden, dan verenigingen die overcapaciteit hebben.

De derde variant is weer een benadering langs de vraagkant. Feitelijk is variant 3 een versimpeling van variant 1. De voormalige gemeente Groningen hanteert een systeem dat ingewikkeld is en foutgevoelig. Door uit te gaan van de normbehoefte (die de KNVB bepaalt op basis van de teams), ga je wel uit van de vraag (normatief), maar je vereenvoudigt de procedure.

Huidige huuropbrengsten bij voetbal en rugby

De huidige huur (2019/2020 voor harmonisatie) in Groningen, Haren en Ten Boer voor de huur van voetbal en rugbyvelden is € 315.042. Daarvan is € 302.664 gerelateerd aan voetbal, dus zeg maar ruwweg 3 ton. Dit is de huur exclusief de toeslag van de 10%-regeling die grotere clubs opgelegd krijgen. De grotere voetbalclubs betalen gezamenlijk circa € 21.000 aan de 10%-regeling.

Zoals eerder aangegeven is de huidige systematiek die in Groningen wordt gehanteerd, tamelijk ingewikkeld en gevoelig voor fouten. Bij dit onderzoek naar de harmonisatie is gebleken dat de huurbaten bij diverse verenigingen te laag zijn. De verenigingen geven vooraf het gebruik op en daar kunnen fouten ontstaan en extra gebruik moet worden opgegeven. De opgave van teams vindt plaats in de zomer, terwijl in de praktijk in oktober een stabiel beeld is van het aantal teams in de competitie. De teams die later (na de aanvraag) erbij komen, moeten worden opgegeven bij de gemeente en de gemeente zou dat ook moeten controleren. Hoe dan ook, De derving van de huurinkomsten voor de gemeente bedraagt circa € 6.000. Dit bedrag moeten we wel optellen bij de huurbaten als we harmoniseren.

5.2 Variant 1 Gronings tariefstelsel

Wanneer we het tarief van Groningen voor 2019/2020 van Groningen toepassen op de voetbalverenigingen in Haren en Ten Boer, dan levert dit forse huurverhogingen op voor de voetbalverenigingen in Haren en Ten Boer. Sportpark De Koepel in Haren is een sportpark dat in aantal velden redelijk vergelijkbaar is met sportpark Coendersborg in Groningen. Beide sportparken hebben ook hoge/goede bespeling.

Het zou dus vreemd zijn om in dezelfde heringedeelde gemeente Groningen beide situaties totaal verschillende te behandelen. In Haren is de huur voor sportpark De Koepel (voetbal) € 8.341 en de voetbalverenigingen op Coendersborg betalen €29.774.

Tabel 5.1 Sportpark De Koepel in Haren en Coendersborg in Groningen¹¹

De Koepel Haren	Coendersborg
3,8 natuurgras 2,4 kunstgras	3,45 natuurgras 2 kunstgras
huur 2019/2020: € 8.341	huur 2019/2020: € 29.774 (aanvraag)

Wanneer we de tarieven van Groningen van het seizoen 2019/2020 toepassen op Haren en Ten Boer levert dat een hogere omzet op van € 28.921 (zie tabel 5.2). Met name in Haren stijgen de huren. In Ten Boer zal de verhoging in de praktijk lager uitvallen, omdat de vergoeding voor verenigingen met eigen kleedkamers in Groningen hoger is dan in Ten Boer.

Tabel 5.2 Variant 1, Gronings tariefstelsel toegepast op Haren en Ten Boer

Vereniging	Huidig 2020 ¹²	Nieuw 2019/2020	Vershil
Haren, sportpark De Koepel	€ 8.341	€ 29.263	€ 20.922
VV Haren	€ 1.925		
VV Gorecht	€ 6.417		
Haren, sportpark Groenenberg, VV Glimmen	€ 3.850	€ 6.845	€ 2.995
Ten Boer, Omlandia	€ 6.399	€ 10.373	€ 3.974
Ten Post, SV TEO	€ 3.519	€ 4.049	€ 530
Garmerwolde, SV GEO	€ 2.742	€ 2.806	€ 64
Woltersum, SV Woltersum	€ 1.828	€ 2.264	€ 436
	€ 26.679	€ 55.600	€ 28.921

Wanneer de huur voor de voetbalverenigingen in Haren en Ten Boer op dezelfde wijze wordt vastgesteld als de Groningse verenigingen, dan leidt dat tot extra huurbaten van € 28.921. Samen met de € 6.000 (huur extra teams na 1 juli en foutieve aanvragen) wordt de totale huur voor voetbal € 337.583 (€ 331.583+€ 6000).

¹¹ Voor aantal velden in tabel 5.1 is uitgegaan van de werkelijke veldoppervlakte ten opzichte van een standaardveld met een oppervlakte van 7.776 m².

¹² Ten Boer hanteert voor de huur een kalenderjaar (1 januari-31 december), terwijl in Groningen en Haren de huur per seizoen wordt vastgesteld (1 augustus 2019 t/m 31 juli 2020).

Tabel 5.3 Variant 1, Gronings tariefstelsel op Haren en Ten Boer, met uitsplitsing voetbal en rugby

	Huidige huur 2019/2020	Nieuwe huurbaten 2019/2020 na harmonisatie variant 1	Vershil
voetbal	€ 302.664	€ 331.583	€ 28.920
voetbal correctie extra teams na 1 juli	€ 0	€ 6.000	€ 6.000
rugby	€ 12.379	€ 12.379	€ 0
	€ 315.042	€ 349.962	€ 34.920

5.3 Variant 2 Vast tarief per veld

Variant 1 gaat uit van de huidige tamelijk ingewikkelde benadering op basis van vooraf opgegeven gebruik in combinatie met een uurtarief. In variant 2 gaan we uit van een vast bedrag per veld, waarbij we de huur van een kunstgrasveld 2,5 keer zo hoog maken, omdat de exploitatiekosten van een kunstgrasveld een factor 2,5 tot 3 hoger zijn dan de exploitatiekosten van een natuurgrasveld. Deze variant betekent tegelijk dat er geen tariefsverschil meer is tussen jeugd- en senioren.

Om het tarief voor een veld te bepalen, gaan we uit van de huuromzet van variant 1 wanneer in Haren en Ten Boer de Groningse tarieven zouden invoeren. Dat is € 349.962 voor voetbal en rugby (zie tabel 5.3).

Dat geeft bij 39,11 natuurgrasvelden en 32,44 kunstgrasvelden, een tarief van € 2.911,21 voor een natuurgrasveld en een tarief van € 7.278,02 voor een kunstgrasveld (2,5 keer zo hoog).

Tabel 5.4 laat zien wat de huur is per vereniging bij toepassing van deze tarieven voor Groningen, Haren en Ten Boer. Voor aantal velden in tabel 5.3 is uitgegaan van de werkelijke veldoppervlakte ten opzichte van een standaardveld met een oppervlakte van 7.776 m².

Tabel 5.4 Variant 2, Vast tarief natuurgrasveld en kunstgrasveld, voetbal/rugby

Vereniging	Huidige aanvraag ex. 10% regeling	Nieuw obv tarief per veld	Vershil	Velden natuurgras	Velden kunstgras
Coendersborg	€ 29.774	€ 24.600	-€ 5.174	3,45	2
Amicitia	€ 9.954	€ 8.224	-€ 1.730		
Blauw Geel	€ 4.424	€ 3.656	-€ 769		
Oranje Nassau	€ 10.444	€ 8.629	-€ 1.815		
SJO Coendersborg	€ 4.952	€ 4.091	-€ 861		
Corpus den Hoorn	€ 33.839	€ 29.985	-€ 3.854	0,3	4
GRC Groningen	€ 13.523	€ 11.983	-€ 1.540		
Groen Geel	€ 18.333	€ 16.245	-€ 2.088		
GSRC	€ 1.983	€ 1.757	-€ 226		
De Kring	€ 3.225	€ 6.958	€ 3.733	2,39	0
PKC '83	€ 2.584	€ 5.574	€ 2.991		
Kids United	€ 641	€ 1.383	€ 742		
De Parrel	€ 7.468	€ 10.844	€ 3.376	0	1,49

Mamio	€ 6.840	€ 9.932	€ 3.092		
Italian Boys	€ 629	€ 913	€ 284		
Engelbert	€ 4.799	€ 5.822	€ 1.023	2	0
Esserberg	€ 50.624	€ 36.070	-€ 14.554	4,89	3
Be Quick	€ 19.339	€ 13.779	-€ 5.560		
Helpman	€ 20.889	€ 14.883	-€ 6.005		
Rugby Club Groningen	€ 10.396	€ 7.407	-€ 2.989		
Het Noorden	€ 21.022	€ 21.834	€ 812	0	3
Potetos	€ 7.478	€ 7.767	€ 289		
VVK	€ 9.760	€ 10.137	€ 377		
VV Groningen	€ 3.784	€ 3.930	€ 146		
Hoogkerk / HFC	€ 17.007	€ 22.707	€ 5.700	2	2,32
Kardinge	€ 35.447	€ 39.301	€ 3.854	6	3
DIO	€ 4.357	€ 4.831	€ 474		
DIVA '83	€ 1.106	€ 1.226	€ 120		
GVAV Rapiditas	€ 22.882	€ 25.370	€ 2.488		
Oosterparkers	€ 7.102	€ 7.874	€ 772		
Lewenborg	€ 12.804	€ 14.556	€ 1.752	0	2
Stadspark / SC Stadspark	€ 14.928	€ 10.116	-€ 4.811	0	1,39
Velocitas 1897	€ 12.072	€ 17.322	€ 5.249	0	2,38
West End	€ 45.354	€ 38.384	-€ 6.970	5,81	2,95
Groninger Boys	€ 7.677	€ 6.498	-€ 1.180		
Gruno	€ 7.323	€ 6.197	-€ 1.125		
Lycurgus	€ 28.748	€ 24.330	-€ 4.418		
OZW	€ 1.606	€ 1.359	-€ 247		
De Koepel	€ 8.342	€ 28.521	€ 20.179	3,772	2,41
VV Haren	€ 1.925	€ 6.564	€ 4.639		
VV Gorecht	€ 6.417	€ 21.957	€ 15.540		
Groeneberg / VV Glimmen	€ 3.850	€ 13.100	€ 9.251	2	1
Ten Boer / Omlandia	€ 6.399	€ 14.556	€ 8.157	2,5	1
Ten Post / SV TEO	€ 3.519	€ 5.822	€ 2.304	2	0
Garmerwolde /SV GEO	€ 2.742	€ 6.550	€ 3.808	1	0,5
Woltersum /SV Woltersum	€ 1.828	€ 2.911	€ 1.083	1	0

De verschillen voor Ten Boer vallen in de praktijk lager uit. Vv Geo en vv Omlandia hebben eigen kleedkamers en ontvangen straks een kleedkamervergoeding zoals die ook nu voor Groningen geldt. Sv Woltersum en sv TEO maken gebruik van kleedkamers van een dorpshuis. De voorgestelde vergoeding voor het gebruik van deze kleedkamers is € 2.175 per 2 kleedkamers. Daarnaast ontvangen de verenigingen een beperkte vergoeding voor kleine onderhoudswerkzaamheden. Per saldo betaalt sv TEO ongeveer dezelfde huur en sv Woltersum zou minder huur gaan betalen bij deze variant. Maar vv GEO en vv Omlandia zouden respectievelijk circa € 1.400,- en € 1.700 meer gaan huur betalen. Maar vv GEO en vv Omlandia ontvangen beide een OZB vergoeding en vv Omlandia zou met een 0,5 of 1 veld minder toekunnen en dat zou ook nog circa € 1.500 tot € 3.000 huur schelen.

Tabel 5.5 Variant 2 (tarief per veld) bij verenigingen Ten Boer

Ten Boer	GEO	Omlandia	Woltersum	Ten Post
Huidige situatie Ten Boer				
Aantal velden natuurgras	1	2,5	1	2
Aantal velden kunstgras	0,5	1	0	0
Kleedkamers	2	4	2	2
Huidige veldhuur	€ 2.742,38	€ 6.398,87	€ 1.783,66	€ 3.567,32
Vergoeding onderhoud gebouw	€ 2.103,00	€ 2.540,00	€ 0,00	€ 0,00
Vergoeding zaken rond het veld	€ 152,00	€ 356,00	€ 102,00	€ 203,00
Netto per club huidig	€ 487,38	€ 3.502,87	€ 1.681,66	€ 3.364,32
Jaartarief variant 2	€ 6.550,22	€ 14.556,03	€ 2.911,21	€ 5.822,41
Vergoeding eigen kleedkamers	€ 4.500,00	€ 9.000,00		
Vergoeding gebruik kleedkamers dorps huis			€ 2.175,00	€ 2.175,00
Vergoeding zaken rond het veld	€ 152,00	€ 356,00	€ 102,00	€ 203,00
Netto per club variant 2	€ 1.898,22	€ 5.200,03	€ 634,21	€ 3.444,41
Verschil met huur 2019/2020	€ 1.410,84	€ 1.697,16	-€ 1.047,45	€ 80,09
Opmerking	OZB- vergoeding	OZB- vergoeding		

5.4 Variant 3 Uurtarief op basis van normbehoefte

Variant 1 is de huidige benadering op basis van aangevraagde uren. Variant 2 is een benadering op basis van de aanwezige velden. De derde variant is een benadering op basis van de normatieve behoefte. De KNVB bepaalt op basis van alle teams bij benadering de behoefte aan wedstrijd- en trainingsuren voor jeugd- en seniorenteams. Deze normbehoefte wordt ook gehanteerd als basis voor de benodigde aantal velden (zowel landelijk als in Groningen).

Voor de drie varianten buitensport willen we de opbrengst gelijk houden; dat wil zeggen € 337.583 voor voetbal en € 349.962 voor voetbal en rugby samen.

Het aantal normuren voor de seniorenteams is 20.530 uur en het aantal normuren voor de jeugdteams is 17.670 uur. Wanneer we het tarief voor jeugd de helft willen laten zijn van het seniortarief, dan is het uurtarief voor senioren € 11,50 en voor junioren € 5,75.

Ten opzichte van het huidige Groningse systeem (en variant 1)

- gaan we uit van de normbehoefte op basis van de teams
- maken we geen verschil meer naar wedstrijd en training
- maken we geen verschil meer naar prestatieve teams en breedtesportteams
- laten we de 2,5% correctie achterwege.

gaan we uit van de teams per 31 december (in plaats van de zomer). Per 31 december kan dan ook een correctie worden doorgevoerd voor de periode augustus-december.

Tabel 5.6 Variant 3 Uurtarief per sport

	uurtarief	normuren	huuropbrengst
voetbal seniorgebruik	€ 11,50	20.530	€ 236.016
voetbal jeugdgebruik	€ 5,75	17.670	€ 101.568
huuropbrengst voetbal			€ 337.583
huuropbrengst rugby			€ 12.379
Totaal			€ 349.962

Bijlage 1 geeft een overzicht van de drie varianten per vereniging en de huidige huur.

5.5 Voor- en nadelen varianten voetbal

We hebben drie varianten voor het harmoniseren van de voetbaltarieven. We zetten de voor- en nadelen op een rij.

Variant 1: Gronings tariefstelsel (2019/2020) toepassen in Haren en Ten Boer, dus een systeem op basis van aangevraagde uren

Voordelen van variant 1:

- Het doet grotendeels recht aan de mate van benutting en daarmee slijtage van de velden, hoewel er wel weer onderscheid gemaakt wordt tussen recreatief en competitief.
- Een groot deel van de verenigingen is het gewend.

Nadelen variant 1:

- Berekenen van de huur is een tijdrovende bezigheid voor de gemeente. Ook kost het de verenigingen tijd om de opgaves te doen.
- Extra uren moeten weer buiten het reguliere aangevraagd worden, hetgeen tot extra werk leidt.
- Er is geen directe relatie met de kosten van aanleg en onderhoud van de velden. Er is geen onderscheid in gebruik kunstgras en natuurgras. In de praktijk levert een kunstgrasveld wel meer op, omdat er kunstgrasvelden intensiever gebruikt worden
- De huur wordt gebaseerd op de opgave door verenigingen en doordat het geen eenvoudige aanvraag is, is het gevoelig voor fouten. De opgave vindt plaats in de zomer, terwijl die periode geen goede afspiegeling is van het gebruik (oktober geeft een beter beeld).
- Er dient toezicht te worden gehouden op het daadwerkelijk gebruik. Door onvoldoende capaciteit bij de gemeente ontbreekt het aan toezicht op het daadwerkelijke gebruik.
- Een extensief gebruik van een veld/complex leidt tot een lagere bijdrage in de dekking van de kosten voor de gemeente.

Variant 2: Vast tarief per veld

Voordelen variant 2:

- Eenvoudig uitvoerbaar als per veld/per jaar wordt verhuurd.
- Er hoeft geen toezicht gehouden te worden op het aantal teams dat gebruik maakt van het park.
- Levert minder werk op voor de verenigingen en de gemeente.

- Transparante wijze van huurberekening waarbij wel onderscheid gemaakt moet worden tussen natuur- en kunstgras.
- De betrokkenheid van de vereniging zou vergroot kunnen worden bij de velden door de verhuur voor een heel jaar.

Nadelen variant 2:

- Er wordt geen rekening gehouden met daadwerkelijk gebruik en als gevolg daarvan de mate van slijtage. Een veld dat intensiever bespeeld wordt dient eerder vervangen te worden of dient eerder, in het geval van een natuurgrasveld, gerenoveerd te worden.
- Verenigingen met weinig teams krijgen een relatief hoge rekening in relatie tot aantal teams. Verenigingen met veel teams zullen de velden intensiever gebruiken.
- Bij meerdere verenigingen op een sportpark moeten de verenigingen onderling bepalen wie welke bijdrage levert aan de totale huursom van het park.

Variante 3: Uurtarief per veld op basis van normbehoefte

Voordelen variant 3:

- Het is minder bewerkelijk, de gemeente moet wel jaarlijks het aantal teams per vereniging registreren. Dit kan eenvoudig via de KNVB-website.
- Het is niet foutgevoelig, zoals variant 1.
- Het geeft door het meetmoment te verplaatsen van de zomer naar 31 december een beter beeld van het gebruik.
- De tarifiering sluit aan op de capaciteitsbepaling.

Nadelen variant 3:

- Er kunnen teams zijn die niet meedoen aan de KNVB competitie. Verenigingen hebben bij de capaciteitsbepaling belang bij dat al hun teams in beeld zijn. De gemeente zal verenigingen hier specifiek naar vragen.
- Het is een benadering van de behoefte.

Na afweging van voors- en tegens is de voorkeur uit te gaan van variant 3.

Variante 3 betekent voor voetbalverenigingen in Ten Boer een huurstijging, maar in de praktijk valt die lager uit (uitgezonderd vv Omlandia), doordat verenigingen compensatie ontvangen voor onder andere eigen kleedkamers. Voor verenigingen in Haren betekent de harmonisatie van de tarieven voor voetbal een aanzienlijke huurstijging. Ook voor diverse Groningse verenigingen zal harmonisatie leiden tot een hogere huur (omdat bij variante 3 wordt uitgegaan van de normbehoefte op basis van teams en niet van een eigen opgave van het gebruik, zoals nu nog het geval is).

Voor de voetbalverenigingen in Haren en in Ten Boer gaan we de stijging van de tarieven spreiden (faseren) over 5 jaar (20% in 2021/2022, tot 100% in 2025/2026).

5.6 Harmonisatie hockey

In de heringedeelde gemeente Groningen zijn twee hockeyverenigingen actief: GHBS op sportpark Corpus den Hoorn in Groningen en GHHC op het sportpark De Harener Holt in Haren.¹³ In hoofdstuk 2 is aangegeven dat GHBS meer huur betaalt dan GHHC¹⁴, maar dat GHHC een groot deel van het onderhoud (behoudens renovaties) zelf uitvoert.

Voor hockey zullen we een tariefsysteem hanteren op basis van gebruik, dus vergelijkbaar met voetbal. We zullen dit in overleg met beide verenigingen verder uitwerken. Indien dit voor de hockeyvereniging GHHC uit Haren een tariefstijging inhoudt, geldt ook in dat geval een 5 jarige ingroeieregeling.

---

¹³ De twee studenten hockeyverenigingen spelen op het universitair sportcomplex Zernike.

¹⁴ GHHC heeft een huurcontract heeft met een vast huurtarief, bekeken moet worden in hoeverre het tarief kan worden aangepast.

Harmonisatie van de sporttarieven zal voor een aantal verenigingen een lastenverzwaring betekenen en voor andere een lastenverlichting. In de opdracht van de harmonisatie van de tarieven zit naast een keuze voor één model voor alle sportverenigingen uit de oude gemeenten Haren, Groningen en Ten Boer ook nog een paar andere opdrachten. Zo heeft de raad aangegeven dat zij graag inzicht wil hebben in de uiteindelijke resultaten van de harmonisatie met daarbij tevens de resultaten van de OZB harmonisatie. Daarnaast zal ook het amendement “Een zachte landing voor de sport”, (het afschaffen van de trainingsveldkorting) vastgesteld bij de begrotingsbehandeling 2019, meegenomen worden bij de harmonisatie. De Sportkoepel heeft de 10% regeling tot slot nog toegevoegd om deze op een andere manier in te zetten.

Een aantal andere ontwikkelingen hebben ook een rol gespeeld of zullen een rol spelen in de begroting van de sportverenigingen. Deze worden niet meegenomen in deze opdracht maar willen wij wel benoemen. De effecten van de diverse projecten kunnen zowel in het voordeel als in het nadeel uitpakken voor de individuele verenigingen.

Dit betreft:

- Lastenverzwaring door het project Gelijk Speelveld;
- De inkomsten derving bij verenigingen door Corona;
- Uitkomsten lopende energieproject;
- Uitkomsten lopende project Ledverlichting.

Financiële gevolgen gemeente

Met de harmonisatievoorstellen wordt naar verwachting € 69.000 aan extra huurbaten gerealiseerd. De kleedkamervergoeding voor Ten Boer betekent een uitgave van € 18.000, zodat de harmonisatie leidt tot per saldo € 51.000 aan meeropbrengsten.

Tabel 6.1 Financieel overzicht gemeente harmonisatie huren

Bedragen x 1000	huidig	na harmonisatie	verschil
gymzalen	€ 200	€ 222	€ 22
sporthallen	€ 382	€ 394	€ 12
dojo/klim/sportzalen			€ 0
voetbal/rugby derving nu	€ 0	€ 6	€ 6
voetbal/rugby harmonisatie	€ 315	€ 344	€ 29
hockey	€ 99	pm	pm
korfbal/honk/softbal/atletiek/ea	pm	pm	
	€ 996	€ 966	€ 69
kleedkamervergoeding Ten Boer	€ 0	- €18	-€ 18
saldo			€ 51

Mogelijkheden afschaffen 10%-regeling bij deze tariefsaanpassing

Met een eerdere bezuiniging in de gemeente Groningen zijn verenigingen die meer dan € 10.000 subsidie ontvingen, met 10% gekort op hun subsidie. Later is besloten om te stoppen met het rondpompen van geld en zijn de subsidies op de huurtarieven afgeschaft en tarieven evenredig verlaagd. Om bij het afschaffen van de

subsidies en het verlagen van de tarieven budgetneutraal uit te komen, is de toeslag voor grotere gebruikers gebleven. De grotere sportverenigingen betalen nu een toeslag die berekend wordt op basis van 10% van het fictief subsidiebedrag (en is dus niet een toeslag van 10% op de huur). De toeslag (de 10% regeling) betekent in de praktijk voor grotere verenigingen een verhoging van het tarief van circa 7% tot 14%. De 10% regeling was een concern brede bezuinigingsmaatregel die niet alleen voor sportverenigingen gold, maar ook voor de kunst- en cultuursector.

De 10% regeling zorgt bij een aantal grotere sportverenigingen voor een toeslag op het huurtarief. In totaal zorgt de 10% regeling bij de sportverenigingen voor een gemeentelijke baten van circa € 80.000.

De wens is om de ingewikkelde 10% regeling af te schaffen binnen Sport050. Voor de dekking hiervan is gekeken naar de sportbegroting van Sport050. Dat is mogelijk met de volgende dekking:

- 51.000 euro zijnde de verwachte extra inkomsten door de harmonisatie van tarieven.
- 30.000 euro gaat Sport050 in de begroting vinden.

Afschaffen trainingsveldkorting

De natuurgrasvelden zijn regelmatig onbespeelbaar door een combinatie van intensief gebruik en weersomstandigheden. Voor trainingsvelden gold daarom een verlaagd tarief. De laatste jaren heeft de gemeente Groningen sterk ingezet in de omzetting van natuurgras naar kunstgras, waardoor een tegemoetkoming in veel gevallen niet meer van toepassing is. Het voornemen bestond om de trainingsveldkorting vanaf het seizoen 2020/2021 te laten vervallen (met uitzondering voor sportaccommodaties waar geen kunstgras beschikbaar is). Met het vervallen van de trainingsveldkorting zou een bezuiniging van € 190.000 worden gerealiseerd. Bij de behandeling van de begroting 2019 heeft de raad een amendement ingediend "Een zachte landing voor de Sport". Hierin staat dat de afschaffing van de trainingsveldkorting meegenomen moet worden in de harmonisatie van de tarieven. De trainingsveldkorting geldt voor nagenoeg alle voetbalverenigingen.

In de begrotingsbehandeling 2021 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarmee € 175.000 structureel beschikbaar is gekomen om 1) de opgelegde bezuiniging op de trainingsveldkorting te verlagen en 2) de vervanging van de lichtmasten op sportparken mee te financieren. Van deze € 175.000 is € 33.000 structureel voor de lichtmasten en € 142.000 voor de trainingsveldkorting. Dit houdt in dat we in plaats van een taakstelling van € 190.000 nog een taakstelling resteert van € 48.000. Aangezien dit per januari ingaat en de taakstelling pas per juli 2021 levert dit nog incidenteel € 81.000 op.

Het voorstel is om de taakstelling van 48.000 euro te verdelen over de verenigingen die in aanmerking komen of zouden komen voor de trainingsveldkorting. Dat zijn de voetbalverenigingen en dus niet de binnensport, de zwemsport of andere buitensporten (hockey, korfbal).

Harmonisatie OZB

De gemeente Groningen heeft per 1 januari 2019 de OZB-tarieven verhoogd en geharmoniseerd. Deze nieuwe tarieven hebben er toe geleid dat de (sport)verenigingen in de voormalige gemeenten Ten Boer en Haren, en verenigingen in Groningen die opstallen in eigendom hebben, geconfronteerd worden met een forse stijging van de OZB. In Haren waren sporthallen" (in welke vorm dan ook) vrijgesteld van OZB. Nu moeten ze OZB gaan betalen. Dit gaat voor de Harense verenigingen om forse bedragen.

De gemeenteraad heeft op 29 maart 2019 een OZB-compensatieverordening vastgesteld waarmee eigenaren van niet-woningen (waaronder sportverenigingen), compensatie krijgen. Deze compensatieregeling houdt in dat de verhoging in de komende 5 jaren met een aflopend bedrag zal worden gecompenseerd.

Tabel 6.2

2019/2020	Groningen	Haren	Ten Boer
OZB compensatie	nee	nee. Nb: OZB was in Haren veel lager. De drie voetbalverenigingen in Haren betaalden €3.200,- OZB in 2018 en €7.980,- in 2020.	ja, compensatie gemeente vergoedt OZB voor GEO en Omlandia. Totaal beide verenigingen € 4.900 in 2019 en € 5.500 in 2020..

De OZB regeling is voor de drie voormalige gemeenten gelijk. Voor de verenigingen in Haren is de OZB sterk gestegen. De drie voetbalverenigingen in Haren betaalden €3.200,- OZB in 2018 en €7.980,- in 2020. In Ten Boer is de OZB ook gestegen, maar GEO en Omlandia krijgen op grond van de overeenkomst een volledige compensatie van de OZB.

Aanleiding

Sinds 1 januari 2019 zijn de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer opgegaan in de nieuwe gemeente Groningen. De voormalige gemeenten voeren een eigen tarievenbeleid voor de verhuur van buiten- en binnensportaccommodaties. Vanuit de organisatie ligt er de opdracht om deze tarieven te harmoniseren richting een nieuw tariefstelsel voor binnen- en buitensport voor de nieuwe gemeente Groningen. Deze harmonisering vindt budgetneutraal plaats, wel dient hierin rekening te worden gehouden met de bezuinigingstaakstelling (afschaffen trainingsveldkorting) die per juli 2021 in werking gaat.

Huidige tariefstelsels in Groningen, Haren en Ten Boer

Het gelijk trekken van de tarieven is een hele opgave. De verschillen tussen de drie gemeenten zijn op meerdere fronten zeer divers. De binnensport zit redelijk op dezelfde lijn. De gemeenten hanteren voor het gebruik van de binnensportaccommodaties een tarief per uur en deze tarieven zijn daarmee eenvoudiger te harmoniseren.

Voor de buitensport is de uitdaging vele malen groter. De vroegere gemeente Groningen hanteert voor de buitensport een tarief op basis van verwacht gebruik, terwijl in Haren en Ten Boer een vast tarief per veld per seizoen wordt gebruikt. Ook zijn er in de buitensport verschillen in verantwoordelijkheden tussen de vroegere gemeenten. Tevens hebben buitensportverenigingen te maken met andere gemeentelijke projecten, die van invloed zijn op de financiën van een vereniging. En daarnaast hebben grotere Groningse verenigingen te maken met de zogenaamde 10% regeling.

10% regeling Groningen

Voor grotere gebruikers (sportverenigingen) in de voormalige gemeente Groningen geldt een toeslag op het tarief. Deze toeslag wordt aangeduid als de 10% regeling. In het verleden lagen de tarieven hoger en werd tegelijk subsidie verleend. Met een eerdere concern-brede bezuiniging zijn verenigingen, die meer dan € 10.000 subsidie ontvingen, 10% gekort op hun subsidie. De subsidies op de huurtarieven zijn afgeschaft en tarieven zijn evenredig verlaagd. Om bij het afschaffen van de subsidies en het verlagen van de tarieven budgetneutraal uit te komen, is de toeslag voor grotere gebruikers gebleven. De grotere verenigingen betalen nu een toeslag die berekend wordt op basis van 10% van het fictief subsidiebedrag. De toeslag betekent in de praktijk voor grotere verenigingen een verhoging van het tarief van circa 7%-14%.

Uitgangspunten

Voor het harmoniseren van de tarieven zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld.

- Het nieuwe tariefstelsel is transparant en zo makkelijk mogelijk uit te voeren.
- De nieuwe tarieven zijn aangepast op de grotere gemeenten. Het nieuwe tariefstelsel houdt aandacht voor de dorpen in de vroegere gemeenten Ten Boer en Haren.
- De totale opbrengsten moeten gelijk blijven, zonder eventuele bezuinigingsbesluiten. Wel moeten we rekening houden met een eerdere bezuiniging (€ 190.000); het afschaffen van trainingsveldkorting die ingaat vanaf juli 2021.
- De continuïteit van de verenigingen mag door het nieuwe tariefstelsel niet in gevaar worden gebracht (ervan uitgaande dat de verenigingen voor harmonisatie ook levensvatbaar zijn).
- Het nieuwe tariefstelsel moet worden vastgesteld voor 31-3-2021. Dat wil niet zeggen dat vanaf die datum de nieuwe tarieven volledig gelden. De gemeente kan een fasering toepassen, zodat gebruikers de tijd hebben om hun exploitatieopzet aan te passen aan de nieuwe tarieven.

Achtergrondinformatie bij herijken van tarieven

In de nieuwe gemeente Groningen hebben we te maken met een historisch gegroeide situatie en we willen als het kan, zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande situatie. Wel is het goed om achtergrondinformatie te hebben. Om die reden is gekeken naar de kostprijs (dekkingsgraad), de huur per lid, de contributies en tarieven in de regio en andere grote gemeenten.

In de nieuwe gemeente Groningen hebben we te maken met een historisch gegroeide situatie en we willen als het kan, zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande situatie. In Groningen kennen we een standaard tarief. Hier is voor sportverenigingen het jeugd- en seniorentarief afgeleid. Daarnaast bestaat er nog een commercieel tarief. Wel is het goed om achtergrondinformatie te hebben. Om die reden is gekeken naar de kostprijs (dekkingsgraad), de huur per lid, de contributies en tarieven in de regio en andere grote gemeenten.

In Nederland ligt de dekkingsgraad bij gemeentelijke binnensportaccommodaties vaak tussen de 20% en 40%. De huurbaten dekken dus 20% tot 40% van de kosten bij de gemeente. Het beeld in Groningen en Haren wijkt niet af van het landelijke beeld (de exploitatie van de binnensport in Ten Boer loopt via een private exploitatie). In de buitensport ligt de dekkingsgraad in Nederland doorgaans tussen de 10% en de 20%. Voor Groningen ligt de dekkingsgraad inderdaad ook tussen de 10% en 20%. In Ten Boer ligt de dekking tussen de 5% en 10% en bij de sportparken in Haren is de dekkingsgraad 4%.

Wanneer we de huur die een vereniging betaalt afzetten tegen het aantal spelende leden, dan krijgen we de huur per spelend lid. De huur per spelend lid is voor voetbalverenigingen in Groningen ongeveer tussen de € 20 en € 40. In Haren is dat rond de € 10 per spelend lid en in Ten Boer (Omlandia) € 13 per spelend lid.

Als we naar de contributies kijken, dan valt op dat de contributies bij binnensportverenigingen in Groningen in doorsnee hoger zijn dan de contributies van buitensportverenigingen. Rugby en hockey vormen daarop de uitzondering, daar is de contributiehoogte vergelijkbaar met de binnensport.

Verder is te zien dat de contributies in Haren vaker lager zijn dan in Groningen. De contributies voor voetbal in Ten Boer zijn ten opzichte van Groningen laag (TEO) tot gemiddeld (vv Omlandia).

Wanneer we de binnen- en buitensporttarieven van de gemeente Groningen vergelijken met andere grote gemeenten in Nederland, dan geldt dat de tarieven in de gemeente Groningen relatief laag zijn. Maar de tarieven in de provincie Groningen zijn lager dan de tarieven in de stad Groningen.

Harmonisatie binnensport

In het onderzoek zijn twee varianten onderzocht:

1. Toepassen van het Gronings tariefsysteem (op Haren en Ten Boer) *met* behoud van jeugd- en seniortarief
2. Eén tarief dat gelijk is voor jeugd en senioren

Groningen is een van de weinige gemeenten die een verschillend jeugd- en seniortarief onderscheiden. Op basis van onderzoeken lijkt het effectiever om niet een laag tarief te hanteren voor alle jongeren, maar voor de groep waar prijs een belemmering is, ondersteunend beleid te hanteren. Dat gebeurt in gemeenten onder meer via sociale minima regelingen en bijdragen aan Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het op 1 lijn brengen van de tarieven in Groningen, Haren en Ten Boer is een opgave op zich. Om die reden is gekozen om het verschil tussen jeugd- en seniortarief onveranderd te laten. Voor de binnensport is het voorstel uit te gaan van variant 1 (Gronings tarief toepassen op Haren en Ten Boer).

Wat verandert er voor wie bij variant 1:

- Voor gymzalen en sporthallen in Groningen verandert er niets.
- Voor jeugd die gymzalen in Haren gebruiken, verandert er ook nauwelijks iets; het tarief was € 8,40 in Haren en wordt € 8,89.
- Voor senioren die gymzalen in Haren gebruiken, verdubbelt het tarief; van € 8,40 naar € 17,78.
- Voor jeugd die de sporthal in Haren gebruiken, wordt het tarief verlaagd; het tarief was € 31,65 in Haren en wordt € 20,32.
- Voor senioren die de sporthal in Haren gebruiken, stijgt het tarief; van € 31,65 naar € 40,65.
- De totale huuropbrengsten bij de binnensport nemen toe met circa € 22.000 voor de gymzalen en € 12.000 voor het gebruik van de sporthallen.

Harmonisatie buitensport: voetbal

Na onderzoek zijn drie varianten bekeken:

1. Toepassen van het Gronings tariefsysteem op Haren en Ten Boer (de verenigingen geven in de zomer het te verwachten gebruik op)
2. Vast tarief per veld (een systeem wat Haren en Ten Boer nu hanteren)
3. Uurtarief op basis van de normbehoefte. Deze normbehoefte bepaalt de KNVB op basis van een aantal teams.

In Nederland zie je vaak twee soorten tariefsystemen; een tarief op basis van gebruik (de vraag, variant 1 of 3) of een tarief op basis van de velden (het aanbod, variant 2). Een van de nadelen van het huidige Groningse tariefsysteem voor de buitensport is dat het vrij bewerkelijk is en gevoelig voor fouten. Variant 3 is een simpelere vorm van variant 1, minder bewerkelijk en minder foutgevoelig. Variant 2 hanteert een vast tarief per veld. Voor de voormalige gemeente Groningen is die systematiek lastig te hanteren, omdat op veel sportparken velden door verschillende verenigingen worden gebruikt.

De totale huuropbrengst is in alle drie de varianten gelijk. Per vereniging zijn tussen de drie varianten wel verschillen. Bij variant 2 zijn kleinere verenigingen in het nadeel, want kleinere verenigingen kunnen minder efficiënt de velden bespelen.

Na afweging van voors- en tegens is de voorkeur uit te gaan van variant 3.

	huidige huur	huur bij variant 1	huur bij variant 2	huur bij variant 3
Ten Boer voetbal	€ 14.488	€ 19.492	€ 29.840	€ 19.778
Haren voetbal	€ 12.192	€ 36.108	€ 41.622	€ 30.897
Groningen voetbal	€ 275.984	€ 275.984	€ 269.337	€ 286.909
	€ 302.664	€ 331.583	€ 340.798	€ 337.583
Groningen rugby	€ 12.379	€ 12.379	€ 9.164	€ 12.379
derving ¹⁵	€ 6.000	€ 6.000		
voetbal en rugby	€ 321.042	€ 349.962	€ 349.962	€ 349.962

Variant 3 betekent voor voetbalverenigingen in Ten Boer een huurstijging, maar in de praktijk valt die lager uit, doordat verenigingen compensatie ontvangen voor onder andere eigen kleedkamers. Voor verenigingen in Haren betekent de harmonisatie van de tarieven voor voetbal een aanzienlijke huurstijging. Ook voor diverse

¹⁵ In de huidige situatie wordt naar schatting € 6000 te weinig aan huur geïnd doordat verenigingen het gebruik niet altijd goed opgeven.

Groningse verenigingen zal harmonisatie leiden tot een hogere huur (omdat bij variant 3 wordt uitgegaan van de normbehoefte op basis van teams en niet van een eigen opgave van het gebruik, zoals nu nog het geval is).

Harmonisatie hockey

In de heringedeelde gemeente Groningen zijn twee hockeyverenigingen actief. GHBS in Groningen beschikt over 3 water- en 2 zandkunstgrasvelden. In Haren beschikt GHHC over 2 water- en 2 zandkunstgrasvelden. De huidige tariefstelling bij GHBS is gebaseerd op het aantal jeugd- en seniorenteams met diverse opslagen. GHBS betaalt een vast bedrag. Voor hockey zullen we een tariefsysteem hanteren op basis van gebruik, dus vergelijkbaar met voetbal. We zullen dit in overleg met beide verenigingen verder uitwerken. Indien dit voor de hockeyvereniging GHHC uit Haren een tariefstijging inhoudt, geldt ook in dat geval een 5 jarige ingroei-regeling.

Overige buitensporten

De overige buitensporten, zoals honk- en softbal en korfbal, komen niet voor in Haren en Ten Boer en hoeven daarom niet geharmoniseerd te worden. Dat geldt ook voor atletiek. In Haren is wel een atletiekvereniging actief, maar die heeft niet de beschikking over een 400 meter atletiekbaan.¹⁶

Stapeleffecten

Naast de opdracht te komen tot één harmonisatiemodel van de huurtarieven voor de drie gemeenten, de 10% regeling en de bezuinigingstaakstelling zijn er meer financiële zaken die van invloed zijn op de begroting van de verschillende sportverenigingen die mede veroorzaakt worden door de verschillen tussen de drie gemeenten. Zo is de OZB reeds in 2019 geharmoniseerd. De effecten hiervan waren het grootst voor de verenigingen uit de oude gemeente Haren omdat de sporthallen vrijgesteld waren van OZB. Ook projecten als het Gelijk Speelveld heeft voor de oud Groningse verenigingen geleid tot een lastenverzwaring. Daarnaast zullen de uitkomsten van het lopende energieproject alsmede de uitkomsten van het ledproject eveneens invloed hebben op de financiën van de clubs. De genoemde projecten zijn op dit moment van toepassing op de sportverenigingen van de voormalige gemeente Groningen. Een opmerking hierbij is dat bij de verschillende projecten de uitkomsten voor de individuele clubs soms kan leiden tot een lastenverlichting en soms tot een lastenverzwaring. De intentie is om in de nabije toekomst ook de andere twee gemeenten hierin mee te nemen. Tot slot laat het COVID-19 virus ook haar sporen na voor vooral de buitensportverenigingen.

Financiële gevolgen gemeente

Met de harmonisatievoorstellen wordt naar verwachting € 69.000 aan extra huurbaten gerealiseerd. De kleedkamervergoeding voor Ten Boer betekent een uitgave van € 18.000, zodat de harmonisatie leidt tot per saldo € 51.000 aan meeropbrengsten.

Opbrengst 10% regeling eventueel herverdelen?

De 10% regeling zorgt bij een aantal grotere sportverenigingen voor een toeslag op het huurtarief. In totaal zorgt de 10% regeling bij de sportverenigingen voor een gemeentelijke baten van circa € 80.000.

De wens is om de ingewikkelde 10% regeling af te schaffen binnen Sport050. Voor de dekking hiervan is gekeken naar de sportbegroting van Sport050. Dat is mogelijk met de volgende dekking:

- 51.000 euro zijnde de verwachte extra inkomsten door de harmonisatie van tarieven.
- 30.000 euro gaat Sport050 in de begroting vinden.

---

¹⁶ De tarieven zouden wel kunnen veranderen als de 10% regeling over alle verenigingen wordt verdeeld of als de trainingsveldkorting/taakstellende bezuiniging niet alleen door voetbal wordt ingevuld.

Afschaffen trainingsveldkorting

De natuurgrasvelden zijn regelmatig onbespeelbaar door een combinatie van intensief gebruik en weersomstandigheden. Voor trainingsvelden gold daarom een verlaagd tarief. De laatste jaren heeft de gemeente Groningen sterk ingezet in de omzetting van natuurgras naar kunstgras, waardoor een tegemoetkoming in veel gevallen niet meer van toepassing is. Het voornemen bestond om de trainingsveldkorting vanaf het seizoen 2020/2021 te laten vervallen. Met het vervallen van de trainingsveldkorting zou een bezuiniging van € 190.000 worden gerealiseerd.

In de begrotingsbehandeling 2021 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarmee de taakstelling van € 190.000 is verlaagd naar € 48.000. Dat is realiseerbaar door een verhoging van de voetbaltarieven met 14%.

Voorstellen

Naar aanleiding van dit onderzoek doen wij de volgende voorstellen:

Systematiek:

1. Voor de harmonisatie van de binnensporttarieven is het voorstel de Groninger tarieven te volgen.
2. Voor het harmoniseren van de buitensporttarieven is het voorstel variant 3 in te voeren. Dit tarief wordt bepaald op basis van spelende teams/normbehoefte op basis van gegevens van de bonden en eventueel teams die structureel buiten de bondscompetitie gebruik maken van de accommodatie.
3. Het verschil in jeugd- en seniortarief in stand te houden.

Overgang:

4. De invoering van de harmonisatie plaats te laten vinden met ingang van het seizoen 2021/2022.
5. Voor de verenigingen in Haren en Ten Boer de stijging van de tarieven spreiden (faseren) over 5 jaar (20% in 2021/2022, tot 100% in 2025/2026). Een fasering van de harmonisatie voor de verenigingen in Haren en Ten Boer in 5 jaar betekent minder huurbaten gedurende de eerste vier jaar na invoering. Dat betekent een derving van circa € 116.000. Voorstel is dekking te zoeken uit de algemene reserve.
6. Voor hockey ook uit te gaan 5 jarige ingroeieregeling, aandachtspunt hierin is het lopende contract van de hockeyclub Haren tot 31 juli 2023.

10% regeling en afschaffen trainingsveldkorting en standaardtarief

7. De 10% regeling af te schaffen binnen Sport050 en het budget dat hiermee gemoeid is (circa € 80.000) te financieren vanuit de extra opbrengsten van de harmonisatie (€ 51.000) en vanuit de begroting van Sport050.
8. Voor het afschaffen van de trainingsveldkorting de voetbaltarieven met 14% te verhogen.
9. Een afschaffing van het standaardtarief €125.000,- wordt meegenomen bij het op te stellen meerjarenprogramma (voor de Sport- en bewegvisie 2021).

Bijlage 1 Overzicht 3 varianten voetbal

			variant 1	variant 2	variant 3	10% toeslag
Amicitia	Coendersborg	€ 9.954	€ 9.954	€ 8.224	€ 12.405	€ 0,00
Blauw Geel	Coendersborg	€ 4.424	€ 4.424	€ 3.656	€ 6.202	€ 0,00
Oranje Nassau	Coendersborg	€ 10.444	€ 10.444	€ 8.629	€ 10.916	€ 0,00
SJO Coendersborg	Coendersborg	€ 4.952	€ 4.952	€ 4.091	€ 5.024	€ 1.015,80
GRC Groningen	Corpus den Hoorn	€ 13.523	€ 13.523	€ 11.983	€ 12.255	€ 1.801,82
Groen Geel	Corpus den Hoorn	€ 18.333	€ 18.333	€ 16.245	€ 16.572	€ 0,00
GSRC	Corpus den Hoorn	€ 1.983	€ 1.983	€ 1.757	€ 1.983	€ 0,00
PKC '83	De Kring	€ 2.584	€ 2.584	€ 5.574	€ 2.243	€ 0,00
Kids United	De Kring	€ 641	€ 641	€ 1.383	€ 2.009	€ 0,00
Mamio	De Parrel	€ 6.840	€ 6.840	€ 9.932	€ 7.217	€ 0,00
Italian Boys	De Parrel	€ 629	€ 629	€ 913	€ 943	€ 0,00
Engelbert	Engelbert	€ 4.799	€ 4.799	€ 5.822	€ 7.213	€ 0,00
Be Quick	Esserberg	€ 19.339	€ 19.339	€ 13.779	€ 19.649	€ 2.164,37
Helpman	Esserberg	€ 20.889	€ 20.889	€ 14.883	€ 23.637	€ 2.515,50
Rugby Club Gr.	Esserberg	€ 10.396	€ 10.396	€ 7.407	€ 10.396	€ 0,00
Potetos	Het Noorden	€ 7.478	€ 7.478	€ 7.767	€ 7.786	€ 0,00
VVK	Het Noorden	€ 9.760	€ 9.760	€ 10.137	€ 11.400	€ 0,00
VV Groningen	Het Noorden	€ 3.784	€ 3.784	€ 3.930	€ 3.920	€ 0,00
HFC	Hoogkerk	€ 17.007	€ 17.007	€ 22.707	€ 15.042	€ 2.486,01
DIO	Kardinge	€ 4.357	€ 4.357	€ 4.831	€ 6.641	€ 0,00
DIVA '83	Kardinge	€ 1.106	€ 1.106	€ 1.226	€ 1.489	€ 0,00
GVAV Rapiditas	Kardinge	€ 22.882	€ 22.882	€ 25.370	€ 20.037	€ 3.210,18
Oosterparkers	Kardinge	€ 7.102	€ 7.102	€ 7.874	€ 6.665	€ 0,00
Lewenburg	Lewenburg	€ 12.804	€ 12.804	€ 14.556	€ 12.376	€ 1.962,86
Sc Stadspark	Stadspark	€ 14.928	€ 14.928	€ 10.116	€ 17.519	€ 1.070,30
Velocitas 1897	Velocitas	€ 12.072	€ 12.072	€ 17.322	€ 9.906	€ 1.671,74
Groninger Boys	West End	€ 7.677	€ 7.677	€ 6.498	€ 9.476	€ 0,00
Gruno	West End	€ 7.323	€ 7.323	€ 6.197	€ 8.206	€ 0,00
Lycurgus	West End	€ 28.748	€ 28.748	€ 24.330	€ 28.278	€ 3.246,16
OZW	West End	€ 1.606	€ 1.606	€ 1.359	€ 1.885	€ 0,00
VV Haren	De Koepel	€ 1.925	€ 6.735	€ 6.564	€ 6.635	€ 0,00
VV Gorecht	De Koepel	€ 6.417	€ 22.528	€ 21.957	€ 17.486	€ 0,00
VV Glimmen	Groeneberg	€ 3.850	€ 6.845	€ 13.100	€ 6.776	€ 0,00
VV Omlandia	Ten Boer	€ 6.399	€ 10.373	€ 14.556	€ 10.151	€ 0,00
SV TEO	Ten Post	€ 3.519	€ 4.049	€ 5.822	€ 3.847	€ 0,00
SV GEO	Garmerwolde	€ 2.742	€ 2.806	€ 6.550	€ 3.087	€ 0,00
SV Woltersum	Woltersum	€ 1.828	€ 2.264	€ 2.911	€ 2.693	€ 0,00
alleen voetbal	Ten Boer	€ 14.488	€ 19.492	€ 29.840	€ 19.778	€ 0
	Haren	€ 12.192	€ 36.108	€ 41.622	€ 30.897	€ 0
	Groningen	€ 275.984	€ 275.984	€ 269.337	€ 286.909	€ 21.145
		€ 302.664	€ 331.583	€ 340.798	€ 337.583	€ 21.145
rugby	Groningen	€ 12.379	€ 12.379	€ 9.164	€ 12.379	€ 0
derving		€ 6.000	€ 6.000			
voetbal+rugby		€ 321.042	€ 349.962	€ 349.962	€ 349.962	€ 21.145

Bijlage 2 Normberekening kostprijs binnensport

	sporthal	sporthal	gymzaal
	24x44	28x48	14x22
investering	€ 4.501.593	€ 5.729.300	€ 1.390.653
kapitaallast	€ 164.559	€ 162.000	€ 50.836
personeelskosten	€ 50.000	€ 65.000	€ 5.000
energie	€ 30.000	€ 37.000	€ 5.000
belasting/heffingen/verzekering	€ 13.000	€ 17.000	€ 3.000
schoonmaak	€ 20.000	€ 25.000	€ 6.000
onderhoud	€ 59.000	€ 75.000	€ 15.000
divers	€ 2.000	€ 2.000	€ 500
totaal lasten	€ 338.559	€ 383.000	€ 85.336
exclusief kapitaallasten	€ 174.000	€ 221.000	€ 34.500
norm jaargebruik verenigingen	1250	1250	600
norm jaargebruik onderwijs	1250	1250	800
kostprijs verenigingsgebruik	€ 169.280	€ 191.500	€ 36.573
kostprijs verenigingen/uur	€ 135	€ 153	€ 61
	sporthal	sporthal	gymzaal
dekkingsgraad	24x44	28x48	14x22
bij huur			
€ 40,00	30%	26%	
€ 30,00	22%	20%	
€ 20,00	15%	13%	
€ 18,00			30%
€ 13,50			22%
€ 9,00			15%

Bronnen:

Investeringskosten: Normvergoeding VNG en Bouwkostenkompas

Exploitatie: ervaringscijfers Drijver en Partners

Bijlage 3 Normberekening kostprijs voetbalvelden

	VOETBAL	annuitaire aflossing	rente 2%
investeringskosten ex btw (1)	investering	afschrijving	kapitaallast
kunstgras SBR			
onderbouw/fundering	€ 150.000	30	€ 6.697
bovenbouw/toplaag (2)	€ 285.000	10	€ 31.728
hekwerken	€ 25.000	25	€ 1.281
verlichting (conventioneel)	€ 30.000	20	€ 1.835
paden en overig	€ 30.000	20	€ 1.835
investeringskosten	€ 520.000		€ 43.375
natuurgras	investering	afschrijving	kapitaallast
onderbouw	€ 20.000	30	€ 893
bovenbouw (3)	€ 40.000	20	€ 2.446
hekwerken	€ 12.000	25	€ 615
verlichting (conventioneel)	€ 30.000	20	€ 1.835
overig/paden	€ 30.000	20	€ 1.835
berekening	€ 15.000	20	€ 917
invest.kosten zonder verlichting	€ 117.000		€ 6.706
invest.kosten met verlichting	€ 147.000		€ 8.541
Exploitatie; indien rente:			
2%	kunstgras	natuurgras	natuurgras + verlichting
rente en afschrijving	€ 43.375	€ 6.706	€ 8.541
extra renovatie bovenbouw *		€ 2.446	€ 2.446
onderhoud (4)	€ 6.500	€ 9.000	€ 9.000
onderhoud verlichting en lampen	€ 500		€ 500
subtotaal onderhoud	€ 7.000	€ 9.000	€ 9.500
subtotaal afschrijving en rente	€ 43.375	€ 9.152	€ 10.987
energie (electra verlichting)	gebruiker	gebruiker	gebruiker
verzekering en belasting	pm	pm	pm
interne uren gemeente	pm	pm	pm
totaal per jaar excl btw	€ 50.375	€ 18.152	€ 20.487
factor kunstgras vs natuurgras		2,8	2,5
Alle bedragen ex btw, prijspeil 2019-2020			
Kunstgras obv huidige SBR infill en standaardinrichting (geen extra's)			
Zuivere kosten veld. Geen kosten parkomheining, paden, parkeren, openbare verlichting etc.			
(1) Exclusief kosten bestek, aanbesteding en begeleiding realisatie en onvoorzien.			
(2) Kunstgras toplaag incl verwijderen toplaag, afschrijving 10 jaar, Groningen hanteert 12 jaar			

afschrijving. Bij TPE meerkosten circa € 90.000 tov SBR infill.

(3) Toplaagrenovatie is standaard obv 20 jaar, renovatie varieert van 15.000 tot 70.000. Toplaagrenovatie € 40.000 hanteren we als gemiddelde.

(4) Bladblazen, belijnen en speelschadeherstel met vrijwilligers